

พิจารณา

โดย

สุชา ศิลปชัยศรี

สนับสนุนงบประมาณโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2562

Consider

By

Sucha Silpachaisri

Granted by

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Fiscal year 2019

กิตติกรรมประกาศ

พิจารณาเป็นโครงการสร้างสรรค์ที่นำเสนอผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นจากวัสดุอันแสดงให้เห็นถึง
สัจธรรม เช่นกระดูกสัตว์ ผ่านรูปทรงของวัตถุสิ่งของในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่า
และคุณค่าของชีวิต ซึ่งโครงการสร้างสรรค์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุน การอนุเคราะห์ และ
ความช่วยเหลือจากบุคคล หน่วยงานต่างๆ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นายประสิทธิ์ ศิลปชัยศรี ผู้เป็นบิดา ในการสร้างแรงบันดาลใจทางศิลปะตั้งแต่วัย
เยาว์เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ขอขอบคุณ นางอุไร ศิลปชัยศรี ผู้เป็นมารดา ขอขอบคุณภรรยา ดร.นฤมล
ศิลปชัยศรี ที่สนับสนุนให้ผู้สร้างสรรค์ สามารถมีเวลาในการทุ่มเทต่อการทำงานสอนและสร้างสรรค์
ผลงานศิลปะจนสำเร็จ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ในการสนับสนุนทุนสร้างสรรค์
ศิลปะจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ในการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จลงได้ ตลอดจน
ขอบคุณวิทยาลัยเพาะช่าง สาขาวิชาทัศนศิลป์ ที่สนับสนุนให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการ
นำเสนอความรู้ ความคิด ความสามารถจนถ่ายทอดเป็นผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้

สุชา ศิลปชัยศรี

ตุลาคม 2562

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : C-6/2562

ชื่อโครงการ : พิจารณา

ชื่อนักวิจัย : อาจารย์สุชา ศิลปชัยศรี

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยวัสดุที่มีเรื่องและรูปทรงให้พิจารณา ตั้งคำถามหาคำตอบกับรูปทรงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นผ่านรูปทรงของวัตถุที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เพิ่มลดตัดทอนผสมผสานรูปทรงดังกล่าวเพื่อสะท้อนถึงความจริงในการดำรงชีวิต โดยใช้วัตถุแปลกเล่าสภาวะของสิ่งของที่ฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก

คำสำคัญ : พิจารณา ชีวิตประจำวัน สัจธรรม กระจกสัตว์ ศิลปะไทยร่วมสมัย

E-mail Address : sucha.sil@rmutr.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : ตุลาคม 2561 – ตุลาคม 2562

Abstract

Code of project : C-6/2562

Project name : Consider

Researcher name : Mr.Sucha Silpachaisri

I create artworks from material that have story and shape to consider. Ask a question, answer a question about shape creation by material that we meet in daily life. In order to add, reduce, mix those shapes which reflect truth in life. Those material can tell the state of body that is embedded in the subconscious.

Keywords: CONSIDER DAILY LIFE TRUTH ANIMAL BONES CONTEMPORARY THAI ART

E-mail Address : sucha.sil@rmutr.ac.th

Period of project : October 2018 – October 2019

สารบัญ

	หน้า	
กิตติกรรมประกาศ	ก	
บทคัดย่อภาษาไทย	ข	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค	
สารบัญ	ง	
สารบัญภาพ	ฉ	
บทที่ 1	บทนำ	1
	1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	2. แนวความคิด	1
	3. วัตถุประสงค์การสร้างสรรค	1
	4. ขอบเขตการสร้างสรรค	2
	5. วิธีดำเนินการ	2
	6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	7. ผลผลิตและผลลัพธ์ของงานสร้างสรรค	3
บทที่ 2	แรงบันดาลใจและอิทธิพลในการสร้างสรรค	4
	1. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค	4
	2. ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
	3. แรงบันดาลใจจากสังคมและความเชื่อศาสนา	6
	4. แรงบันดาลใจจากงานศิลปกรรม	10
บทที่ 3	ขั้นตอนการสร้างสรรค	13
	1. ภาพร่าง	13
	2. วัสดุ อุปกรณ์	16
	3. ขั้นตอนการทำงาน	19
	4. ขั้นตอนการเตรียมกระดุกสัตว์	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
การวิเคราะห์ผลงาน	32
1. การวิเคราะห์ผลงานชั้นที่ 1	33
2. การวิเคราะห์ผลงานชั้นที่ 2	41
3. การวิเคราะห์ผลงานชั้นที่ 3	49
บทที่ 5	
สรุป	58
บรรณานุกรม	59
ประวัติผู้วิจัย	61

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2-1	“ฟาร์มศพคืออะไร” ศพที่ถูกทิ้งให้เน่าเปื่อยในธรรมชาติเพื่อการศึกษา	7
2-2	ภาพชาย วิบุพพอกสุภกรรมฐาน ภาพขวา อัมฤทธิกอสุภกรรมฐาน	9
2-3	“ในอ้อมกอดของคีโม 546”	10
2-4	“สังขาร 2508”	11
2-5	“ผ้าห่อศพ 4”	12
3-1	ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 1	13
3-2	ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 2	14
3-3	ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 3	15
3-4	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	16
3-5	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	17
3-6	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	18
3-7	ลำดับการประกอบโครงสร้างผลงาน	19
3-8	วัตถุที่ประกอบในโครงสร้างผลงาน	19
3-9	การหนีบไม้ด้วยแคลมป์เอฟหลังจากทากาวลงเท็ก	20
3-10	การหนีบไม้ด้วยแคลมป์เอฟหลังจากทากาวลงเท็ก	20
3-11	การเลื่อยไม้ด้วยเลื่อยลันดา	21
3-12	การขันตะปูเกลียวด้วยไขควงไฟฟ้าและไขควงปกติ	21
3-13	การขันน็อตด้วยประแจเลื่อนและคีม	22
3-14	การตกแต่งด้วยวัสดุและวัตถุ	22
3-15	การตัดวัสดุด้วยเลื่อยญี่ปุ่น และการขัดเนื้อวัสดุออกด้วยบุงขัดไม้	23
3-16	เนื้อวัสดุที่ใช้บุงขัดไม้เอาเนื้อออก	23
3-17	การเจาะวัสดุด้วยสว่านไฟฟ้า	24
3-18	ลักษณะของดอกสว่านแบบใบพาย และดอกสว่านแบบหัวเกสร	24
3-19	การตัดลวดเหล็กด้วยคีมตัด และการเสริมแกนลวดเหล็กในวัสดุ	25
3-20	การยึดวัสดุด้วยตะปูเกลียวโดยการใช้ไขควงไฟฟ้าหรือไขควงปกติ	25
3-21	ลักษณะของตะปูเกลียวหลากหลายขนาดและหัวไขควงแฉกแบบมาตรฐาน	26
3-22	ลักษณะของน็อตตัวผู้, ตัวเมีย และการขันน็อตด้วยประแจเลื่อนกับคีม	26

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3-23	การยิงตะปูลม และกาวประเภทต่างๆ	27
3-24	เครื่องเชื่อมโลหะไฟฟ้าแบบ MMA การเชื่อมโลหะด้วยไฟฟ้า	27
3-25	ลักษณะของรอยเชื่อมโลหะแบบ MMA	28
3-26	ภาพขั้นตอนการเตรียมวัสดุกระดุกสัตว์	30
3-27	ภาพขั้นตอนการเตรียมวัสดุกระดุกสัตว์	31
4-1	ชื่อผลงาน “ความสุข”	33
4-2	เส้นโครงสร้างและทิศทางของเส้น	34
4-3	น้ำหนักรูปทรง	35
4-4	กลุ่มรูปทรง	35
4-5	การหันทิศทางของรูปทรงที่ทำงานร่วมกับที่ว่าง	37
4-6	รายละเอียดของพื้นผิว	37
4-7	จังหวะของรูปทรง	38
4-8	ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน	39
4-9	รายละเอียดส่วนอื่นในผลงาน	40
4-10	ชื่อผลงาน “คำร้องเรียน”	41
4-11	เส้นแกนและทิศทางของเส้น	42
4-12	ค่าน้ำหนักรูปทรง	43
4-13	โครงสร้างของรูปทรงและกลุ่มรูปทรง	44
4-14	ทิศทางของรูปทรง	45
4-15	รายละเอียดส่วนพื้นผิว	46
4-16	รายละเอียดส่วนพื้นผิว	47
4-17	โครงสร้าง	48
4-18	ชื่อผลงาน “16.31น.”	49

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4-19	เส้นที่ให้ความรู้สึกนุ่มนวลและมีทิศทาง	50
4-20	เส้นแกนโครงสร้าง	51
4-21	ค่าน้ำหนักของผลงาน	52
4-22	กลุ่มรูปทรงอิสระที่เกิดจากวัสดุ	53
4-23	ทิศทางของกลุ่มรูปทรง	54
4-24	รายละเอียดของพื้นผิว	55
4-25	พื้นที่ว่างที่ห้อมล้อมรูปทรง	56
4-26	ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อสิ่งมีชีวิตถือกำเนิด เวลาของชีวิตจึงได้เริ่มต้น เวลาที่ผ่านไปทำให้สิ่งมีชีวิตเหล่านั้นเติบโต การเติบโตของแต่ละชีวิตได้สลายรูปร่างเดิมไปที่ละเล็กน้อย จนเมื่อมองย้อนกลับไปจึงพบว่าความวัยเยาว์ได้แปรเปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ เครื่องนุ่งห่มหรือมนุษย์ ต่างก็ได้รับผลจากการเติบโตนั้นจนกว่าการสลายร่างครั้งสุดท้ายจะมาถึง (ความตาย) จึงกล่าวได้ว่า ทุกชีวิตเติบโตไปพร้อมกับการสลายร่างและดับสูญไปในที่สุด

มนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เติบโตจากการดับสูญไปของสิ่งมีชีวิตบางชีวิต หรือเกือบจะทุกชีวิต ที่ได้เกิดมาเพื่อเป็นอาหารของผู้อื่น จึงเป็นเรื่องที่สามารถอธิบายได้ว่า การเติบโต การดำรงอยู่ของชีวิตหนึ่งมาจากชีวิตอื่นที่ดับสลายไป การใช้ชีวิตจึงเป็นเครื่องยืนยันการมีตัวตนอยู่จริง ดังเช่นมนุษย์ที่ได้ใช้เวลาไปกับสิ่งต่างๆ รอบตัว ทั้งที่เป็นเรื่องของการงาน การพักผ่อน หรือการศึกษาค้นหาความหมายของชีวิตด้วยตัวเอง เวลาที่ได้ใช้ไปนั้น คู่ขนานไปกับความเสื่อมถอยของชีวิต จึงตระหนักได้ว่า เวลาที่ใช้ไปกับเรื่องต่างๆ ได้กีดกันเวลาของชีวิตไปแล้วเช่นกัน

โครงการสร้างสรรค์เรื่อง “พิจารณา” สะท้อนมุมมองของการมีชีวิต การใช้ชีวิต กับเวลาที่ได้ใช้ไปกับความสุข ความบันเทิง การพักผ่อน และการเรียนรู้ความหมายของชีวิตผ่านการพินิจ พิเคราะห์ ในตนเองและวัตถุรอบตัว โดยใช้รูปทรงอันสะท้อนถึงมุมมองของการใช้เวลาไปกับลมหายใจในชีวิตประจำวัน ใช้วัสดุเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ (กระดูกสัตว์) และเนื้อหาบางอย่างเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดเป็นผลงานศิลปะ

แนวความคิด

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยวัสดุที่มีเรื่องและรูปทรงให้พิจารณา ตั้งคำถามหาคำตอบกับรูปทรงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นผ่านรูปทรงของวัตถุที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เพิ่มลด ตัดทอน ผสมผสานรูปทรงดังกล่าวเพื่อสะท้อนถึงความจริงในการดำรงชีวิต โดยใช้วัตถุบอกเล่าสภาวะของสังขารที่ฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก

วัตถุประสงค์การสร้างสรรค

1. เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิดของตนที่มีต่อชีวิตนำเสนอผ่านผลงานการสร้างสรรค
2. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านศิลปะ
3. เพื่อนำเสนอคุณค่าของสิ่งที่มีค่าเช่นเศษอาหาร เศษวัสดุมาสร้างสรรคให้เกิดความงามทางศิลปะ

ขอบเขตการสร้างสรรค

การสร้างสรรคผลงาน เรื่องพิจารณา มีขอบเขตของโครงการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาสร้างสรรคผลงานศิลปะที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัตถุ วัสดุ และรูปทรง ที่แสดงออกถึงการมีชีวิต เพื่อนำมาสร้างสรรคผลงานศิลปะ
2. ด้านรูปแบบ สร้างสรรคผลงานศิลปะโดยใช้วัสดุที่สะท้อนความหมายของสัจจะในชีวิต (กระดูกสัตว์) เพื่อก่อเป็นรูปทรงทางศิลปะ อันมีความงามและสะท้อนถึงการมีชีวิต ในรูปแบบ 3มิติ
3. ด้านเทคนิคและการนำเสนอผลงาน สร้างสรรคผลงานศิลปะด้วยวัสดุโดยใช้เทคนิคผสมผ่านรูปทรงที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงชีวิต การใช้ชีวิต ด้วยวัสดุอันเป็นตัวแทนของสิ่งที่เคยมีชีวิต เช่นกระดูก และผสมผสานวัสดุอื่น โดยนำเสนอเป็นงานศิลปะในลักษณะการจัดวางจำนวน 3 ชิ้น

วิธีการดำเนินการ

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค

1. ค้นคว้าข้อมูลจากผลงานศิลปะที่มีผู้สร้างสรรคเกี่ยวกับศิลปะจากวัสดุ และการจัดวาง
2. ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา สื่อบัตร ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกิด และการดับ การสลายไป
3. ร่างภาพออกแบบรูปแบบเรื่องเล่าจากรอยเท้าตามแนวคิดจินตนาการ
4. รวบรวมวัสดุที่สะท้อนความหมายใช้เป็นสัญลักษณ์สื่อความในผลงานศิลปะกรรม
5. สร้างสรรคผลงานศิลปะกรรมตามแบบแผนที่ได้เตรียมไว้
6. วิเคราะห์การสร้างสรรคผลงาน การดำเนินงาน ปัญหาและการแก้ไข
7. จัดทำงานภาคเอกสารสรุปผลการวิจัยและจัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์
8. เผยแพร่ผลงาน

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

สาขาวิชาทัศนศิลป์ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยต่างๆ หอศิลป์ระดับสถาบัน และระดับชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิดของตนที่มีต่อชีวิตนำเสนอผ่านผลงานสร้างสรรค์
2. พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านศิลปะทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ
3. นำเสนอคุณค่าของสิ่งที่ไร้ค่าอย่างเช่นเศษอาหาร เศษวัสดุมาสร้างสรรค์ให้เกิดความงามทางศิลปะ

ผลผลิตและผลลัพธ์ของงานสร้างสรรค์

1. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดย นำไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาองค์ประกอบศิลปะ วาดเส้น และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์
2. การตีพิมพ์และการเผยแพร่โดยเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในงานนิทรรศการศิลปะ ในสถาบัน หน่วยงาน หรือหอศิลป์

บทที่ 2

แรงบันดาลใจและอิทธิพลในการสร้างสรรค์

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

เมื่อมนุษย์ลืมตาขึ้นรับแสง ช่วงเวลาของชีวิตจึงได้เริ่มต้น บางคนรับแสงจากความสว่าง บางคนลืมตามาพร้อมกับความมืดบอด เวลาได้เดินผ่านไปทำให้ดวงตาคู่นั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่มองเห็นสิ่งใหม่ไปพร้อมกับการมองถึงอนาคต มีความทรงจำเก่าในอดีต การเติบโตของแต่ละชีวิตได้สลายรูปร่างเดิมไปที่ละเล็กละน้อย จนเมื่อมองย้อนกลับไปจึงพบว่าความวิยเยาว์ได้ถึงถึงการแปรเปลี่ยน ไม่ว่าจะเป็ฟืช สัตว์ เตรีจฉวนหรือมนุษย์ ต่างได้รับผลจากการเติบโตนั้น จนกว่าการสลายร่างครั้งสุดท้ายจะมาถึง (ความตาย) จึงกล่าวได้ว่า ทุกชีวิตเติบโตไปพร้อมกับการสลายร่างและดับสูญไปในที่สุด เราเห็นสิ่งต่างๆรอบตัวจนมักเกิดความคุ่นชิน เราคิดไปเพียงว่าสิ่งมีชีวิตคือสิ่งซึ่งหายใจแต่ในความเป็นจริงต้นไม้ ใบไม้ ล้วนมีชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น หากพิจารณาให้ละเอียดรอบครอบอาจพบว่า ทุกสิ่งอย่างรอบตัวล้วนเกิดมาจากช่วงชีวิตของผู้อื่นเช่นกัน ไม่เว้นแม้วัตถุหรือสิ่งของ สิ่งประดิษฐ์ สิ่งก่อสร้าง ล้วนแล้ว แต่มีเวลาในช่วงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น บางครั้งอาจมากเป็นเพียงการทำงาน มองเป็นเพียงชีวิตประจำวัน แต่สำหรับบางคนสิ่งของหรือวัตถุเหล่านั้นเปรียบเสมือนการบันทึกช่วงเวลาในขณะที่หนึ่งของคนคนนั้นจนเวลาแปรเปลี่ยนสภาพจากแรงกายแรงงานเป็นวัตถุ สิ่งของที่สามารถจับต้องได้และบอบสลายได้เช่นเดียวกับชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นจึงทำให้คิดได้ว่าทุกสิ่งอย่างล้วนมีช่วงเวลากำกับอยู่เสมอ

ข้าพเจ้ามองว่ามนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่นก้าวเดินจากการดับสูญไปของสิ่งมีชีวิตบางชีวิต หรือเกือบจะทุกชีวิตที่ได้เกิดมาเพื่อเป็นอาหารของผู้อื่น ความคุ่นชินเริ่มเกิดขึ้น ในสายตาคู่นั้นจึงมองเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตเป็นเพียงทางผ่าน เห็นเป็นเพียงหนทางที่จะเดินเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมาย ซึ่งหากพิจารณาถึงการมีชีวิตอาจพบและสามารถอธิบายได้ว่า การเติบโต การดำรงอยู่ของชีวิตหนึ่งมาจากชีวิตอื่นที่ดับสลายไป การใช้ชีวิตจึงเป็นเครื่องยืนยันการมีตัวตนอยู่จริง ดังเช่นมนุษย์ที่ได้ใช้เวลาไปกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทั้งที่เป็นเรื่องของการทำงาน การพักผ่อน หรือการศึกษาค้นหาความหมายของชีวิตด้วยตัวเอง เวลาที่ได้ใช้ไปนั้น คู่ขนานไปกับความเสื่อมถอยของชีวิต จึงตระหนักได้ว่า เวลาที่ใช้ไปกับเรื่องต่าง ๆ ได้กัดกินเวลาของชีวิตไปแล้วเช่นกัน ข้าพเจ้ามองตนเองและพบความคิดที่ตั้งคำถามกับตนเองว่าในร่างกายของเรา เราเติบโตขึ้นหรือเสื่อมถอยลง

โครงการสร้างสรรค์เรื่อง “พิจารณา” จึงเปรียบเสมือนการสะท้อนมุมมองของการใช้ชีวิต เป็นช่วงเวลาที่ได้ใช้ไปกับความสุข ความบันเทิง การพักผ่อน และข้าพเจ้าได้ทำการเรียนรู้ความหมายของชีวิตผ่านการพินิจ พิจารหาที่เ็นตนเองและวัตถุรอบตัว โดยใช้รูปทรง วัตถุ สิ่งของอันสะท้อนถึงมุมมองของการใช้เวลาไปกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ใช้วัสดุเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ เช่น กระดุกสัตว์ และมีเนื้อหาบางอย่างเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดเป็นผลงานศิลปะร่วมสมัย

ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสร้างสรรคผลงานศิลปกรรมหลากหลายแขนง มีระเบียบวิธีการสร้างสรรค์ที่แตกต่างไปจากการวิจัย โดยธรรมชาติของการสร้างสรรค์แล้ว ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์มักเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งได้รับแนวความคิด หรือความสนใจจากการใช้ชีวิต การเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา และเทคนิค การคัดสรรวัสดุต่างๆ ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโครงการสร้างสรรค์ “พิจารณา” จึงอาศัยกระบวนการเรียนรู้ อย่างการสร้างสรรค โดยรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของการสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ ดังนี้

เนื้อหาทางด้าน การแสดงออกของศิลปะไทย เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจ ทั้งเรื่องเนื้อหาและรูปทรง แต่เดิมการรับรู้ของคนเรามากคิดว่า ศิลปะไทยจะต้องอยู่ในรูปแบบของภาพลักษณ์อย่างเดียวกับจิตรกรรมฝาผนัง งานประติมากรรมตามวัด หรือมีมุมมอง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอย่างชัดเจน แต่ชุลุด นิมเสมอได้นำเสนอความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวให้แตกต่างออกไป ในปาฐกถาศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ 8 ชุลุด นิมเสมอกล่าวถึงการแสดงออกทางศิลปะไทยร่วมสมัยที่เป็นการแสดงออกถึงวัฒนธรรมในแต่ละยุค แต่ละช่วงเวลา ดังความว่า

ศิลปะเป็นแก่นของวัฒนธรรม แก่นแท้ของชีวิตของสังคมในแต่ละยุคสมัย...งานศิลปะร่วมสมัยที่ศิลปินไทยสร้างขึ้นด้วยความมีวุฒิภาวะและความบริสุทธิ์ใจเหล่านั้นมีความเป็นไทยอยู่ในตัวเองแล้ว เป็นไทยสมัยใหม่ เป็นไทยร่วมสมัยที่แสดงความรู้สึกนึกคิดของคนไทยแสดงวัฒนธรรมแท้ของไทยในปัจจุบันอย่างแท้จริง (ชุลุด นิมเสมอ, 2546: 16)

แนวคิดของชุลุด นิมเสมอ ที่มีต่อศิลปะไทยได้เปิดโอกาสให้ผู้สร้างสรรค์ในยุคต่อๆ มาสามารถเรียนรู้และวิพากษ์ วิจัยผลงานศิลปะอันนำไปสู่แนวทางใหม่ๆ ของการสร้างสรรค ดังเช่นโครงการค้นคว้าวิจัยศิลปกรรมไทย ของกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร ซึ่งชุลุด นิมเสมอเป็นที่ปรึกษาโครงการยังได้ให้ความเห็นต่อการเรียนรู้และทำความเข้าใจ ทั้งสาระและความงามของศิลปะไทยไว้ว่า

งานศิลปะที่ไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ ทางกายภาพ ความเคลื่อนไหว...เกิดขึ้นจากปฏิภนระหว่างทัศนธาตุ รูปร่างและที่ว่าง เกิดจากสายตาที่เคลื่อนไปตามจุดตามเส้น เลื่อนไหล ไปตามน้ำหนักและสีที่จิตรกรได้บรรจงวางไว้อย่างเป็นจังหวะ รวมทั้งเกิดจากการที่ผู้ดูเคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือถอยห่างจากภาพในทิศทางต่าง ๆ (ชุลุด นิมเสมอ, 2532: 19)

กระบวนการสร้างสรรค์ของผู้สร้างจึงต้องอาศัยการสังเกต ทดลอง และลงมือปฏิบัติ สำหรับโครงการสร้างสรรค์ “พิจารณา” นำเสนอความคิดด้านตรงกันข้ามของวัสดุที่ไม่งาม เป็นซากของสิ่งมีชีวิตนำมาปรับแต่งเพื่อเกิดรูปทรงขึ้นใหม่ แนวคิดเรื่องของการนำความแตกต่างมาใช้เพื่อการสร้างสรรค ในอดีตมีการสร้างสรรค์มาแล้วเช่นกัน อย่างเช่นที่ สาครินทร์ เครืออ่อน นำเสนอแนวความคิดไว้ใน ศิลปนิพนธ์ เรื่อง พลังของมวลที่ขัดแย้งกัน นำความขัดแย้งที่มีต่อกันตามธรรมชาติ มาสร้างสรรคเพื่อเกิดผลงานศิลปะ ดังความตอนหนึ่งของบทคัดย่อ ดังนี้ “ความขัดแย้งเป็นกฎอย่างหนึ่งในธรรมชาติ เป็นสิ่งที่

เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดและสิ่งที่ตรงกันข้ามเหล่านี้ได้ถูกกำหนดให้ต้องอยู่ร่วมกันและเป็นผลต่อการใน
ธรรมชาติ (สาครินทร์ เครืออ่อน, 2532: บทคัดย่อ)

อย่างไรก็ตาม หลักคิดสำคัญประการหนึ่ง ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกคือ ความ
เปลี่ยนแปลงที่เป็นธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตและของโลกนี้เป็นวงจรที่สามารถนำมาใช้สื่อเพื่อทำความเข้าใจ
ชีวิต รวมถึงการนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะได้ ดังเช่นที่ อนุโรจน์ จันทโรโพธิ์ศรี ผู้สร้างสรรค์ผลงาน
“ผ้าห่อศพ” กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “บนท้องฟ้ามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มั่นคงไม่คงที่...การ
เปลี่ยนแปลงเห็นเป็นทุกข์ สิ่งเดิมยึดติดเกินกว่าที่จะก้าวข้ามความรู้สึกลึกในใจตน (อนุโรจน์ จันทโรโพธิ์
ศรี. 2552: 13)

ผลงานศิลปกรรมโครงการสร้างสรรค์ประจำปี พ.ศ. 2558 เรื่อง พระพุทธบาทในจินตนาการ
(สุชา ศิลปชัยศรี, 2558: 1-4) และโครงการสร้างสรรค์ประจำปี พ.ศ. 2560 เรื่อง พระพุทธบาทใน
จิตสำนึก ของผู้สร้างสรรค์ (สุชา ศิลปชัยศรี, 2560: 8-15) ล้วนแต่เป็นพัฒนาการของการสร้างสรรค์ ทั้ง
แนวคิดและวัสดุ ซึ่งโครงการสร้างสรรค์ต่างๆ เหล่านี้ มีแนวคิดร่วมกันเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้เป็นวัสดุจากซาก
ของสิ่งมีชีวิต กระดูกสัตว์ที่เคยเป็นอาหารของผู้สร้างสรรค์และครอบครัว จนนำมาสู่กระบวนการพัฒนา
ผลงานโครงการสร้างสรรค์ “พิจารณา” โดยเน้นที่กระดูกเหล่านั้น นำมาประกอบร่างเป็นผลงานศิลปะ
ตามแนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ต่อไป

แรงบันดาลใจจากสังคมและความเชื่อศาสนา

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมอยู่เป็นกลุ่มก้อนน้อยคนนักที่จะชอบอยู่อย่างสันโดด หลายคนเข้า
สังคมจากการทำงานบ้างมีมิตรภาพ บ้างคิดว่าผู้อื่นหรือตนเองเป็นศัตรู บางคนพึ่งพาอาศัยผูกมิตรทำงาน
ร่วมกันแบ่งปันประโยชน์ที่มี บางสังคมแก่งแย่งชิงดีเพื่อป็นขึ้นไปอย่างไร้จุดหมาย เมื่อทำงานจนแรงกาย
แรงใจถดถอยมนุษย์จึงกลับหาความสุขใส่ตัว และความสุขที่แลกด้วยเงินและสุขภาพมักเป็นตัวเลือกต้นๆ
เพราะหาได้ง่าย เช่นการกินดื่ม การเที่ยวอันเป็นการใช้ชีวิตอย่างประมาท ขาดการใช้สติพิจารณาให้
รอบคอบ หรือบางคนอาจเลือกใช้ความสุขจากการพักผ่อนร่างกายที่ทำงานหนัก ที่กล่าวมาทั้งหมดคือ
การใช้ร่างกายจิตใจเข้าแลกมาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการใช้หรือไม่ มนุษย์ทำงานเก็บเงินกินเที่ยวพักผ่อน
เพื่อมารักษาร่างกายที่เสื่อมสภาพลงเช่นนั้นหรือ ข้าพเจ้าเองก็เช่นกันที่ใช้ชีวิตอย่างลืมหืม ตื่นเช้าเวลาหก
นาฬิกาต้องอาบน้ำแปรงฟันกินข้าวและออกไปทำงานพบปะกับผู้คนมากมายใช้เวลาไปกับชีวิตอื่น ๆ เมื่อ
วันหมดลงจึงกลับบ้านพักผ่อน แต่ต้องตื่นมาทำกิจกรรมที่วนเวียนไปซ้ำๆ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างที่ข้าพเจ้าได้
ทำ ไม่ว่าจะสังขารร่างกายจะเติบโตขึ้นหรือเสื่อมถอยลงสุดท้ายข้าพเจ้าก็ทำสำเร็จได้ด้วยการกตัญญูชีวิตของ
สิ่งมีชีวิตอื่นใช่หรือไม่เพื่อที่จะให้ตัวข้าพเจ้าเองยังคงมีลมหายใจอยู่ต่อไป

ภาพที่ 2-1 “ฟาร์มศพคืออะไร” ศพที่ถูกทิ้งให้เน่าเปื่อยในธรรมชาติเพื่อการศึกษา

ที่มา: www.bbc.com/thaifeatures-48719735

เข้าถึงเมื่อ: 26 มิถุนายน 2562

ในบทความตอนหนึ่งของสำนักข่าว BBC ไทย เรื่องนิติเวชศาสตร์ ฟาร์มศพคืออะไรและเหตุใดมันจึงจุดประเด็นถกเถียงในหมู่นักวิทยาศาสตร์ ได้กล่าวส่วนหนึ่งไว้ว่า “หากมองจากระยะไกล ทุกสิ่งอันเขียวขจีแห่งหนึ่งในรัฐฟลอริดา ของสหรัฐฯ ดูเหมือนสถานที่อันงดงามสำหรับการเดินเล่นชมธรรมชาติ แต่หากเดินเข้าไปใกล้ ๆ ก็จะทำให้เห็นว่าเหตุใดต้นไม้ใบหญ้าในแถบนี้ถึงได้เจริญงอกงามเป็นอย่างดี” ฟาร์มศพคือสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์ใช้ศึกษาค้นคว้าการเน่าเปื่อยของร่างกายมนุษย์ ซึ่งเป็นร่างกายที่ได้รับการบริจาคให้แก่หน่วยงานนำไปทดลอง ศพเหล่านี้จะถูกทิ้งให้เน่าเปื่อยไปตามธรรมชาติเพื่อสังเกตถึงรูปทรงที่เปลี่ยนแปลงไป ดร.คิมเมอร์ล กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่าการเน่าเปื่อยของมนุษย์มีระยะดังนี้

สด : ระยะนี้เริ่มขึ้นทันทีที่หัวใจหยุดเต้น อุณหภูมิร่างกายจะตก โลหิตหยุดไหลเวียนไปทั่วร่างกาย และเริ่มจับตัวในบางจุด

ขึ้นอืด : แบคทีเรียเริ่มกินเนื้อเยื่อของร่างกาย และสีผิวเริ่มเปลี่ยนจนสังเกตเห็นได้ เริ่มเกิดก๊าซขึ้น ทำให้ร่างกายเริ่มอืดบวมจนเนื้อเยื่อปริออก

เน่าสลายระยะแรก : เป็นระยะที่เกิดการเสื่อมสลายมากที่สุด เนื้อเยื่ออ่อนส่วนใหญ่อาจถูกหนอนแมลงวันชอนไชกิน หรือเริ่มมีของเหลวไหลออกจากร่างกาย

เน่าสลายระยะสุดท้าย : เนื้อเยื่ออ่อนส่วนใหญ่ถูกกิน จำนวนแบคทีเรีย หนอน หรือแมลงที่มากินศพเริ่มลดลง โดยหากศพอยู่บนดิน พืชโดยรอบจะตาย และระดับความเป็นกรดของดินจะเปลี่ยนไป

ศพแห้ง : ซากศพที่เหลืออยู่จะเริ่มมีสภาพเหมือนโครงกระดูก โดยกระบวนการนี้จะเริ่มปรากฏชัดที่ใบหน้า มือ และเท้า หากสภาพอากาศบริเวณนั้นมีความชื้น ศพจะเริ่มกลายเป็นมัมมี่ ฟิชที่อยู่บริเวณโดยรอบจะเริ่มโตขึ้นอีกครั้งเพราะได้รับสารอาหารจากศพ

ความตอนนี้นี้แสดงให้เห็นและเข้าใจในสัจธรรมของชีวิตว่าสิ่งทั้งดงามอาจมาจากสิ่งที่ไม่ดี ความงาม หรืออีกนัยยะหนึ่งคือชีวิตย่อมเติบโตด้วยชีวิตที่ทยอยถดถอยโดยช่วงเวลา การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ย่อมเป็นปกติในสังคมนมนุษย์ แต่อาจไม่ปกติและเป็นสุขนักเมื่อการตายเกิดจากการเบียดเบียนผู้อื่น เช่น การแก่งแย่งช่วงชิงผลประโยชน์ อำนาจ หรือเงินทองจนเป็นเหตุให้นำไปสู่การฆาตกรรม ดังนั้นจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ฟาร์มศพได้ถือกำเนิดขึ้น ดร.คิมเมอร์ลีย์ให้สัมภาษณ์ต่อ BBC ไว้ว่า "สิ่งที่แย่ที่สุดคือการได้เห็นมนุษย์คนหนึ่งสามารถทำอะไรต่อมมนุษย์คนอื่นได้บ้าง" จากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ข้าพเจ้าเห็นการเชื่อมโยงระหว่าง วิทยาศาสตร์ ศาสนาความเชื่อ และศิลปะ ซึ่งเห็นว่ารूपทรงสามารถบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาในอดีตได้ ไม่ว่าจะมัมมี่หรือไร้ชีวิตก็ตาม รูปทรงจะสะท้อนให้เห็นถึงความจริง ความงาม ช่วงเวลา ดังเช่นการศึกษาารูปทรงจากกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ (BBC ไทย: www.bbc.com/thai/features-48719735 เข้าถึงเมื่อ 26 มิถุนายน 2562)

ศาสนาสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักสติ สมาธิ สิ่งเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักการพิจารณา พิจารณาการใช้ชีวิตของตน พิจารณาการกินของตน พิจารณาลมหายใจของตน รวมไปถึงการพิจารณาร่างกายของตน ข้าพเจ้าเล็งเห็นว่าความเจริญเติบโตและเสื่อมถอยดำเนินเวลาไปควบคู่กันอย่างเป็นเอกภาพ มนุษย์สร้างเซลล์ใหม่พร้อมกับการเสื่อมสภาพของเซลล์เดิมเช่นซีโคลบนผิวหนัง มนุษย์เติบโตขึ้นและเสื่อมถอยลงจากการกินชีวิตอื่นเป็นอาหารสิ่งเหล่านี้ควรจะตระหนักให้รู้ถึงแก่นสาร ดังเช่น ภาพวาด เรื่องเล่า ความเชื่อ และคำสอนในพุทธศาสนาที่ปรากฏเป็นหลักฐานในสมุดไทยมากมายเช่น

สมุดภาพวัดปากคลอง จังหวัดเพชรบุรี เล่มที่ 2, สมุดภาพวัดลาด จังหวัดเพชรบุรี เล่มที่ 1, สมุดภาพวัดสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี เล่มที่ 1 สมุดภาพเหล่านี้ในบางช่วงตอนจะแสดงเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างกายของมนุษย์ที่ล่วงลับไปแล้ว หรือแสดงให้เห็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น พระภิกษุกำลังซักผ้าบังสุกุล คือการซักผ้าห่อศพซักผ้าออกจากศพ หรืออสุภกรรมฐานแบบต่างๆ อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพิจารณาร่างสังขารซึ่งไร้ชีวิต เป็นการพิจารณาซากศพเพื่อให้เกิดการรู้แจ้งเห็นจริงถึงความไม่แน่นอนของร่างกาย สังขาร ซึ่งในสมุดภาพวัดปากคลอง อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เล่มที่ 2 ปรากฏบนสมุดไทยขาว เป็นภาพจิตรกรรมไทยสีฝุ่น และตัวอักษรขอม ภาษาไทย ภาษาบาลี แสดงให้เห็นไว้ 10 ประการคือ

1. อุทฺธมาตกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่ขึ้นอืดตั้งแต่สิ้นชีวิต
2. วินิลกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่ขึ้นสีเขียวคล้ำ มีสีอื่นเจือปนบ้างเล็กน้อย
3. วิปฺพทกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่มีน้ำเหลืองไหลออกจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย

4. วิจิตรทกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่แยกออกจากกันเป็นท่อน
5. วิภชาตกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่ถูกสัตว์กัดกิน
6. วิภชิตตกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่มีชิ้นส่วน มีอวัยวะกระจัดกระจาย
7. ทตวิภชิตตกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่เจตนาทำให้กระจุยกระจายจากผู้ซึ่งเกลียดชัง
8. โลหิตกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่มีเลือดไหลออกจากส่วนต่างๆของร่างกาย
9. ปุพฺพกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่มีหนอนอยู่ในร่างกาย
10. อัฏฐิกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่เหลือแต่โครงกระดูก

ภาพที่ 2-2 ภาพซ้าย วิภพทกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่มีน้ำเหลืองไหลออกจากร่างกาย

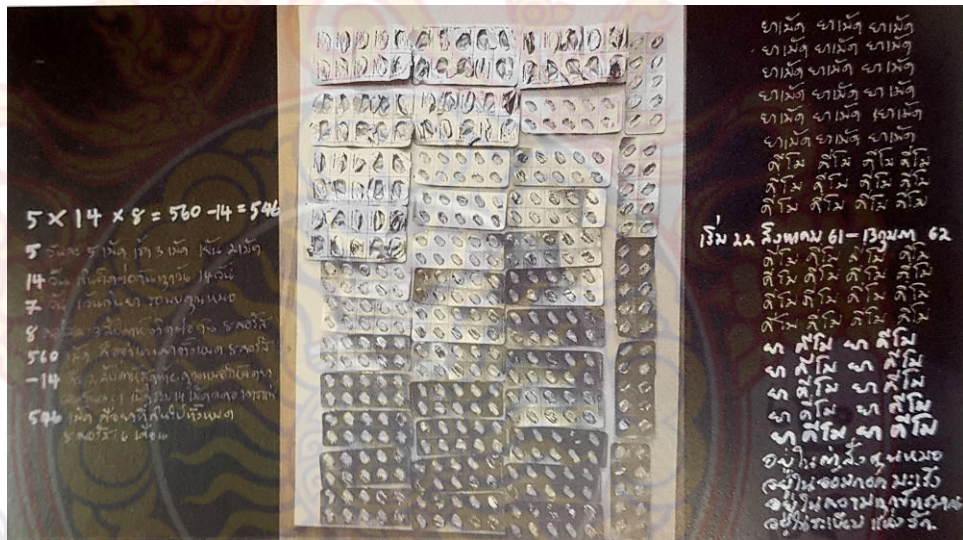
ภาพขวา อัฏฐิกอสุภกรรมฐาน การพิจารณาศพที่เหลือแต่โครงกระดูก

สมุดภาพวัดปากคลอง จังหวัดเพชรบุรี เล่มที่ 2

ที่มา: สมุดข่อย ชุมมรดกไทย โครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย องค์การค้ำของครุสภา

แรงบันดาลใจจากงานศิลปกรรม

ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภนิมิตร นำแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นกับร่างกายของตนมาใช้เป็นแนวความคิดและนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะที่ให้ความสุข ความงาม มุมมอง แง่คิดในการดำรงชีวิตแก่ข้าพเจ้าทั้งในส่วนของบทความและงานศิลปะ ในการแสดงนิทรรศการศิลปะ มะเร็ง มาเล็ง หอศิลป์ ณ บ้านเจ้าพระยา ถนนพระอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร บทความตอนหนึ่งในสูจิบัตร มะเร็ง มาเล็ง ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภนิมิตร ได้กล่าวไว้ว่า “ผมเริ่มงานศิลปะชุดนี้ ตั้งแต่ยังไม่รู้ว่าจะ เป็นศิลปะหรือไม่ ไม่รู้จะจัดแสดงเป็นนิทรรศการหรือเปล่า ทำไปด้วยต้องการที่จะบำบัดตัวเองให้ตัวเอง มีความสุขอย่างที่คนศิลปะทำได้และทำเป็น” (สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะ มะเร็ง มาเล็ง หน้า 59) งานศิลปะที่มาจากโรคร้ายแต่แสดงออกด้วยคำพูด รูปทรง วัสดุที่เกี่ยวข้องกับการรักษา เช่น ห้อยยา จัดวาง องค์ประกอบจนเกิดคุณค่าความงาม ได้สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของศิลปินซึ่งมีความคิดในแง่บวก และความคิดเหล่านั้นสะท้อนให้ความรู้สึกที่ดี มีปิติสุขแก่ผู้ชมงานศิลปะเช่นกัน

ภาพที่ 2-3 “ในอ้อมกอดของคีโม 546” 23x41 cm. เทคนิคภาพพิมพ์ดิจิทัล ปากกา และภาพถ่าย

ผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภนิมิตร

ที่มา: สูจิบัตรมะเร็งมาเล็ง

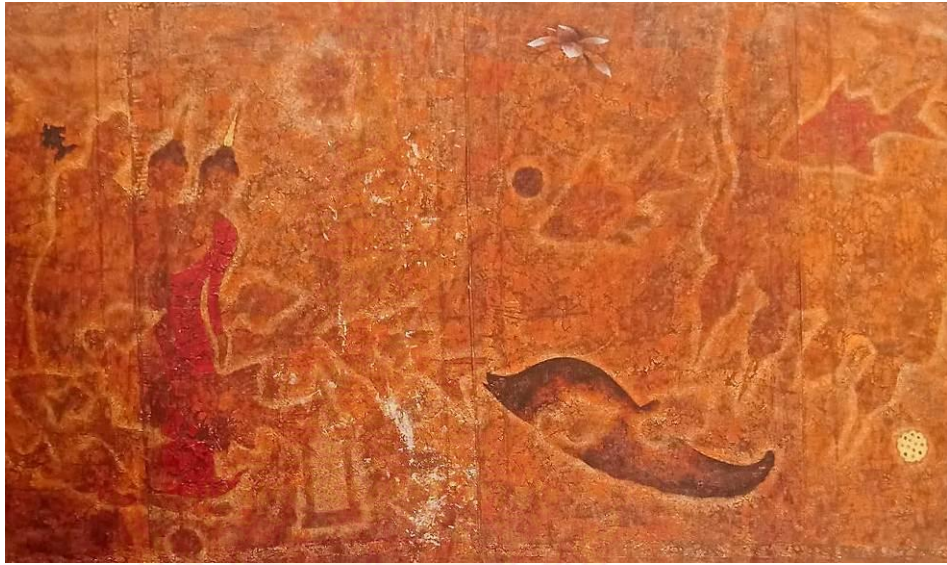
ภาพที่ 2-4 “สังขาร 2508” 23x41 cm. เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้

รางวัลเหรียญทอง ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 16

ผลงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์สันต์ สารากรบริรักษ์ (ศิลปินแห่งชาติ)

ที่มา: สุจิตร์ชีวิตและงาน สันต์ สารากรบริรักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันต์ สารากรบริรักษ์ “สังขาร” เป็นผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้นจากแรงบันดาลใจของรูปทรงมนุษย์ที่ไร้ลมหายใจ ศิลปินมองเห็นรูปทรงเหล่านั้นเป็นความงามนำมาลดตัดทอน แปรเปลี่ยนสภาพจากสิ่งที่เคยน่ากลัวเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะโดยใช้การทำแม่พิมพ์ไม้ แกะเป็นเส้นล้อไปตามลายของกล้ำเนื้อ เส้นให้ความรู้สึกเป็นอิสระไม่มีเหลี่ยมสัน สีสันของภาพเป็นโทนสีน้ำเงิน ส่วนในรูปทรงของศพนั้นเป็นสีส้มออกแดง ผลงานชิ้นนี้สะท้อนให้ข้าพเจ้าเห็นว่าศิลปินสามารถมองความตายเป็นเรื่องปกติ ศิลปินมองศพให้กลายเป็นรูปทรงซึ่งให้ความจริงและถ่ายทอดอารมณ์เหล่านั้นจากจิตใต้สำนึก ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากร่างซึ่งไร้ลมหายใจ

ภาพที่ 2-5 “ผ้าห่อศพ 4” 275x164 cm. เทคนิคผสม

ผลงานของดร.อนุโรจน์ จันทรโพธิ์ศรี

ที่มา: สุจิตร์กองผ้าห่อศพ

ดร.อนุโรจน์ จันทรโพธิ์ศรี เป็นศิลปินที่ใช้แรงบันดาลใจจากความเชื่อทางศาสนา ในการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยเทคนิคบาติก ในผลงานชุด “กองผ้าห่อศพ” ผลงานชุดนี้มีลักษณะทางศิลปะไทยมีความเป็นศิลปะกึ่งนามธรรม รูปทรงที่เลือนลางถูกสร้างสรรค์ลงบนผ้าจิวรแทนการเขียนบนผืนผ้าใบซึ่งเป็นการนำวัสดุซึ่งให้ความหมายมาใช้ในการทำงาน เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกอันชวนให้เกิดความคิดถึงเรื่องความจริง ความตาย กาลเวลา จากรูปทรงที่เลือนลางเหล่านั้น แต่สิ่งที่สะท้อนในความรู้สึกของข้าพเจ้าคือความงาม ความอímเอมใจ ที่ได้มองเห็นความจริงในอานาคตของมนุษย์ทุกคน

บทที่ 3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์

โครงการสร้างสรรค์ “พิจารณา” ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ชิ้นงานทั้งสิ้น 3 ชิ้น ซึ่งแต่ละชิ้นมีขั้นตอนวิธีการสร้างสรรค์ที่คล้ายกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและอยู่ในลักษณะของวิชาการข้าพเจ้าจึงขอยกตัวอย่างขั้นตอนการสร้างสรรค์ชิ้นหนึ่งขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาและการทำความเข้าใจต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ

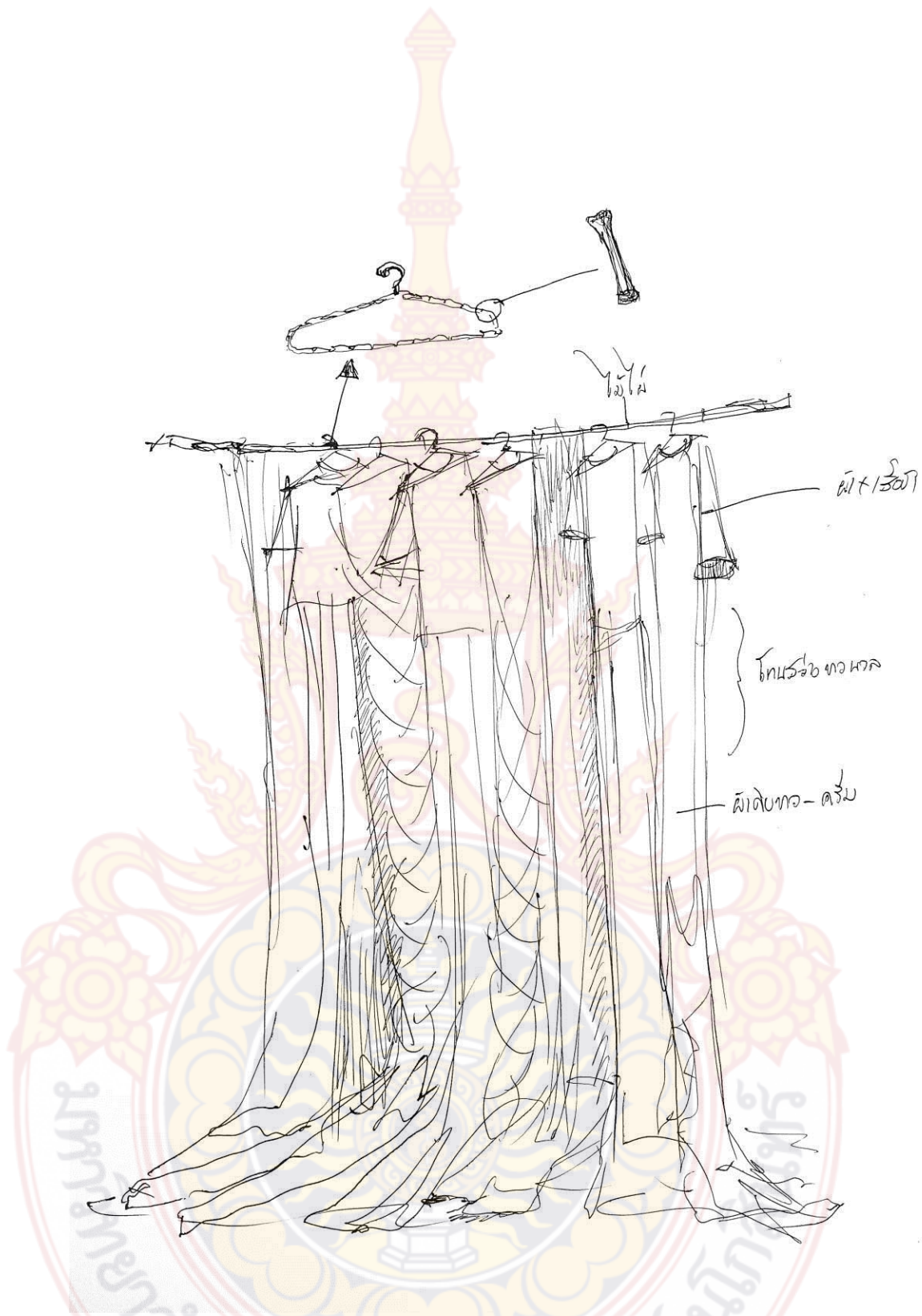
ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1. ภาพร่าง

ภาพที่ 3-1 ภาพร่างผลงาน ชิ้นที่ 1 ความสุข

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-3 ภาพร่างผลงาน ชั้นที่ 3 16.31น.

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

2. วัสดุ อุปกรณ์

- ดินสอ ยางลบ ปากกา กรรไกร คีม มีด สีอะคริลิก กาว พู่กัน บัง เลื่อย กบ กระดาษทราย ค้อน สิว เหล็กเจาะรู ปากกาจับชิ้นงาน ไม้ฉาก ไขควง ประแจเลื่อน แคลมป์ซี แคลมป์เอฟ สว่าน ไฟฟ้า ไขควงไฟฟ้า เครื่องเจียรคอตตรง เครื่องเชื่อมโลหะ
- วัสดุสำเร็จรูป ได้แก่ ผ้า เชือก ไม้อัด ไม้โครง เหล็ก ลวดเหล็ก
- วัสดุธรรมชาติ ได้แก่ กระดุกสัตว์ ไม้จากธรรมชาติ

ภาพที่ 3-4 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-5 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-6 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

3. ขั้นตอนการทำงาน

ภาพที่ 3-7 ลำดับการประกอบโครงสร้างผลงาน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-8 วัตถุที่ประกอบในโครงสร้างผลงาน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-9 การหนีบไม้ด้วยแคลมป์เอฟหลังจากทากาวลงเท็ก
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

- เตรียมไม้สำหรับทำโครงสร้างในที่นี้ใช้ไม้โครงนำมาประกบเข้าด้วยกัน โดยใช้กาวลาเท็กเป็นตัวประสาน เมื่อทากาวจนทั่วไม้ทั้งเส้นจึงนำมาประกบลงบนไม้อีกเส้นหนึ่ง และบีบด้วยแคลมป์เพื่อหนีบให้ไม้ประสานอย่างแนบชิด ระหว่างทำการบีบแคลมป์จะสังเกตเห็นกาวไหลออกจากแนวร่องไม้ (ถือว่าถูกต้อง) ให้ใช้ผ้าสะอาดเช็ดออก กาวลาเท็กจะใช้เวลาแห้งตัวไม่นาน แต่ทั้งนี้ควรทิ้งไว้ข้ามคืนเพื่อความแข็งแรงของโครงสร้าง

ภาพที่ 3-10 การหนีบไม้ด้วยแคลมป์เอฟหลังจากทากาวลงเท็ก
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-11 การเลื่อยไม้ด้วยเลื่อยถนัดดา

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

- เลื่อยไม้ด้วยเลื่อยถนัดดาหรือเลื่อยญี่ปุ่นให้ได้ขนาดและองศาตามที่ต้องการ โดยรวมแล้วจะได้ไม้ที่จะใช้เป็นโครงสร้างทั้งหมดสี่เส้น คือ ขนาดหนาสองเส้น (เส้นที่ประกบกาว) ขนาดปกติหนึ่งเส้น เลื่อยไม้โครงที่จะใช้ทำเป็นชั้นบันไดจำนวนหกเส้น จากนั้นนำไม้ที่มีขนาดหนาวางเตรียมไว้ นำไม้โครงส่วนชั้นบันไดมายึดติดด้วยตะปูเกลียว การขันตะปูเกลียวต้องเจาะนำด้วยสว่านก่อนเพื่อกันไม้แตก และให้แรงยึดเกาะที่ดี จากนั้นจึงขันตะปูเกลียวด้วยไขควง หรือไขควงไฟฟ้า โดยใช้ดอกไขควงแฉกมาตรฐาน (PH2 นิยมใช้ในประเทศไทย)

ภาพที่ 3-12 การขันตะปูเกลียวด้วยไขควงไฟฟ้าและไขควงปกติ

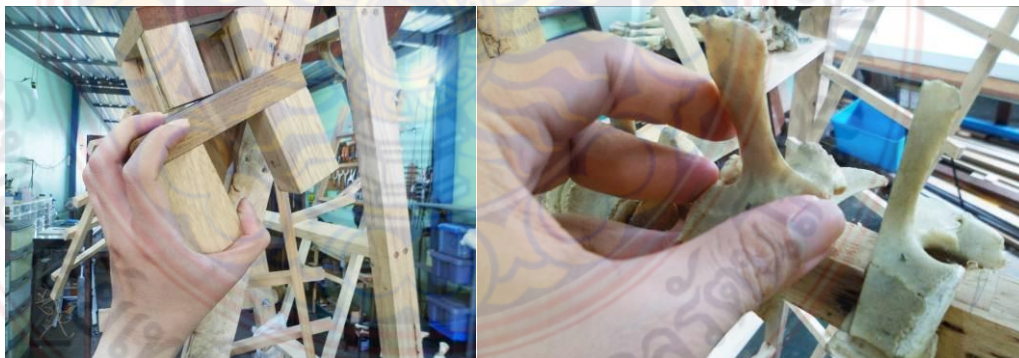
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-13 การขันน็อตด้วยประแจเลื่อนและคีม

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

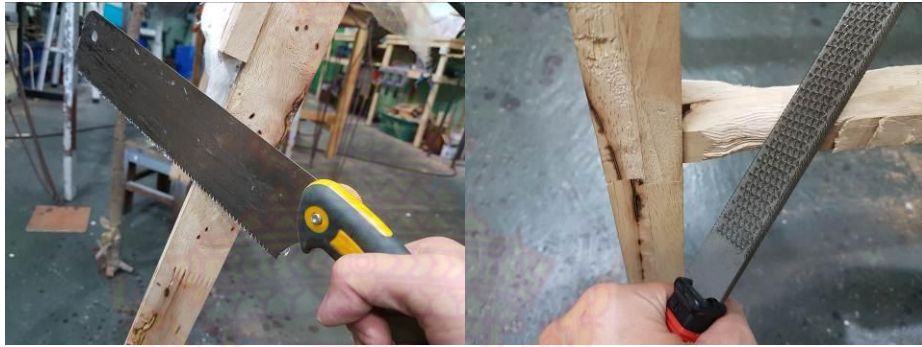
- ขั้นตอนนี้ให้นำโครงสร้างส่วนชั้นบันไดยึดกับส่วนค้ำยันด้วย น็อตตัวผู้และตัวเมีย โดยยึดบริเวณหัวบันไดที่ได้เจาะรูเตรียมไว้ นำคีมจับหัวน็อตไว้หนึ่งด้าน อีกด้านให้ใช้ประแจเลื่อนขันให้โครงสร้างประกบกัน (ขันพอตึงมือ) การใช้ประแจเลื่อนมีข้อดีคือขันหัวน็อตได้หลากหลายขนาดเพราะหัวประแจสามารถเลื่อนปรับขนาดได้ จากนั้นให้ยึดโครงสร้างของบันไดด้วยไม้ค้ำกลางเพื่อความแข็งแรง

ภาพที่ 3-14 การตกแต่งด้วยวัสดุและวัตถุ

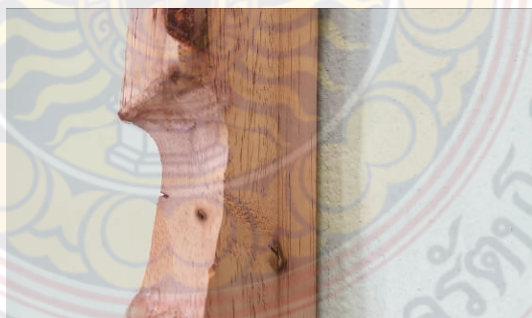
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

- ในการตกแต่งให้นำวัสดุ เช่น กระดุก วัสดุ เช่น แก้ว อี้นำมายึดติดเข้ากับโครงสร้าง หรือเลื่อยโครงสร้างออกบางส่วนและยึดส่วนตกแต่งเข้าประกอบบางส่วน การตกแต่งอาจมีหลากหลายวิธีการยกตัวอย่างเช่น

ภาพที่ 3-15 การตัดวัสดุด้วยเลื่อยญี่ปุ่น และการขัดเนื้อวัสดุออกด้วยบุงขัดไม้
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

1. การเลื่อยออก การเลื่อยโครงสร้างบางส่วนออกเพื่อตกแต่งวัสดุควรใช้เลื่อยญี่ปุ่น เพราะเลื่อยญี่ปุ่นมีคลองเลื่อยที่บาง มีขนาดกระทัดรัดสามารถเข้าซอกมุมได้ดี และเลื่อยญี่ปุ่นกินเนื้อไม้ตื้นถึงเลื่อยเข้าหาตัวทำให้ใบเลื่อยไม่เสียรูปบิดงอ
2. การขัดออก ให้ขัดออกด้วยบุง บุงมีลักษณะคล้ายตะไบแต่มีผิวหยาบกว่ามากจึงเหมาะสำหรับการขัดไม้ ส่วนการขัดเพื่อตกแต่งควรใช้กระดาษทราย หากเป็นการขัดที่ต้องการกินผิวชิ้นงานให้ลึกควรใช้เครื่องมือไฟฟ้าเสริมเพื่อความรวดเร็ว (เครื่องเจียรคอตตรง)

ภาพที่ 3-16 เนื้อวัสดุที่ใช้บุงขัดไม้เอาเนื้อออก
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-17 การเจาะวัสดุด้วยสว่านไฟฟ้า

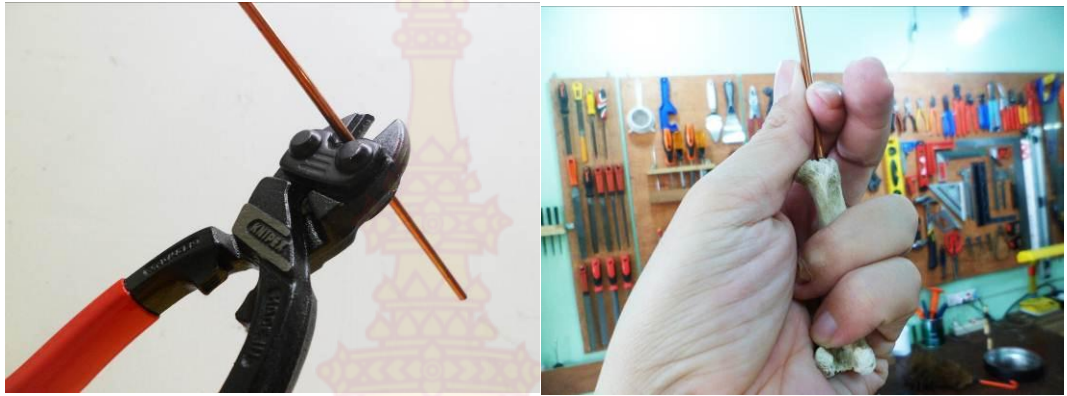
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

3. การเจาะ ให้เจาะด้วยสว่านไฟฟ้าด้วยดอกเจาะไม้ (ดอกสว่านหัวเกสรหรือดอกใบพาย) โดยเลือกขนาดดอกสว่านให้มีขนาดที่พอดีกับความต้องการ และยึดดอกสว่านกับเครื่องให้แน่น ระหว่างการเจาะควรจับให้มั่นเพื่อป้องกันการสะบัด หากต้องการความแข็งแรงให้เสริมลวดเหล็กเป็นแกนในรูที่ทำการเจาะ

ภาพที่ 3-18 ลักษณะของดอกสว่านแบบใบพาย และดอกสว่านแบบหัวเกสร

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-19 การตัดลวดเหล็กด้วยคีมตัด และการเสริมแกนลวดเหล็กในวัสดุ
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

4. การยึดด้วยตะปูเกลียว ควรเจาะไม้ขึ้นแรกด้วยสว่านไฟฟ้าโดยให้มีรูที่ใหญ่กว่าตะปูเกลียวที่ใช้ เมื่อทำการขันประกบตะปูเกลียวจะทำหน้าที่ดึงไม้ทั้งสองชิ้นให้ประกบกันอย่างสมบูรณ์ การขันตะปูเกลียวควรใช้ไขควงไฟฟ้าเพราะมีแรงบิดที่มากช่วยทุ่นระยะเวลา ทุ่นแรง (ดอกไขควงมาตรฐานที่นิยมในประเทศไทยคือดอกแบบสี่แฉกเบอร์สอง ใช้ตัวย่อสากลว่า PH2)

ภาพที่ 3-20 การยึดวัสดุด้วยตะปูเกลียวโดยการใช้ไขควงไฟฟ้าหรือไขควงปกติ
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-21 ลักษณะของตะปูเกลียวหลากหลายขนาด และหัวไขควงแฉกแบบมาตรฐาน PH2
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

5. การยึดด้วยน็อตตัวผู้ตัวเมีย เจาะชิ้นงานที่ต้องการยึดด้วยสว่านไฟฟ้า ควรให้รูมีขนาดใหญ่กว่าน็อตตัวผู้เล็กน้อย นำน็อตที่เตรียมไว้มาใส่โดยใช้คีมจับหัวน็อตไว้หนึ่งด้าน อีกด้านให้ขันด้วยประแจเลื่อนเพราะประแจเลื่อนสามารถปรับหัวให้มียุติงหลายขนาดได้ซึ่งมีความสะดวกสบายในการใช้งาน (หัวน็อตจะมีลักษณะเป็นหกเหลี่ยม เครื่องมือเฉพาะที่ใช้ขันได้และหัวน็อตไม่เสียได้แก่ ประแจเลื่อน ประแจปากตาย ประแจแหวน ประแจกระบอก การใช้คีมขันหัวน็อตจะมีโอกาสทำให้หัวน็อตชูด บิ่น ผิดรูปผิดเหลี่ยม)

ภาพที่ 3-22 ลักษณะของน็อตตัวผู้, ตัวเมีย และการขันน็อตด้วยประแจเลื่อนกับคีม
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-23 การยิงตะปูลม และกาวประเภทต่างๆ

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

6. การยึดด้วยตะปูลม ตะปูลมคือลวดเหล็กเล็กๆที่ยิงออกมาจากเครื่องยิงด้วยแรงอัดจากลม (ปั๊มลม) มีความยาวของลูกตะปูหลายขนาดที่นิยมคือเบอร์ F1-F5 เป็นเครื่องมือที่ใช้แทนตะปูและค้อนได้ดี

7. การยึดด้วยกาว ในที่นี้ใช้กาวสามประเภทคือ กาวอะคริลิก (ปืนกาว) สะดวกรวดเร็วมีแรงยึดติดพอสมควรค่อนข้างไปทางน้อย ยึดติดวัสดุได้หลากหลายชนิด เนื้อกาวไม่ไหล, กาวลาเท็กซ์ เมื่อแห้งแรงยึดติดจะสูงมาก ยึดติดวัสดุได้บางชนิด เช่น กระดาษ ผ้า ไม้ เนื้อกาวเหลวสามารถไหลได้, กาวอีพ็อกซี ยึดติดวัสดุได้เกือบทุกชนิด มีแรงยึดติดที่สูงมาก ให้ความคงทนถาวร แต่วิธีการใช้อาจไม่สะดวกสบาย เพราะต้องทำการผสมกาวก่อนใช้ ใช้ระยะเวลารอกาวแห้งสนิทพอสมควร เนื้อกาวชั้นหนืดใช้งานได้ดี โดยการใช้งานต้องเลือกให้เหมาะสมกับการตกแต่งวัสดุที่ใช้งาน

ภาพที่ 3-24 เครื่องเชื่อมโลหะไฟฟ้าแบบ MMA การเชื่อมโลหะด้วยไฟฟ้า

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 3-25 ลักษณะของรอยเชื่อมโลหะแบบ MMA

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

8. การยึดด้วยการใช้เครื่องเชื่อมโลหะ (MMA ภาษาช่างเรียกเชื่อมรูป) ใช้ในกรณีที่เป็นซึ่งวิธีการข้างต้นไม่สามารถทำได้เช่นการยึดโลหะสองชิ้นเข้าด้วยกันและต้องการความแข็งแรง ในที่นี้ใช้เทคนิคการเชื่อมจุด โดยการเคาะลวดเชื่อมบริเวณที่จะเชื่อม ยกขึ้นเล็กน้อยจะเกิดประกายไฟเชื่อม พอจุดเชื่อมได้ขนาดให้ยกลวดเชื่อมออก ลวดเชื่อมที่ใช้มีสองขนาดคือ 2.6 mm. และ 2.0 mm. ปรับกระแสไฟเครื่องเชื่อมโลหะเฉลี่ยประมาณ 60-80 แอมป์ (ขึ้นอยู่กับความหนาของโลหะ) หลังจากเชื่อมเสร็จให้ใช้ค้อนเคาะที่รอยเชื่อมเพื่อให้สลักหลุดออก (เคมีที่ทำการปกคลุมรอยเชื่อมระหว่างทำการเชื่อม)

4. ขั้นตอนการเตรียมกระดูกสัตว์

- ล้างกระดูกสัตว์ให้สะอาดแช่น้ำค้างคืนนำมาล้างอีกครั้ง จากนั้นจึงต้มด้วยน้ำเดือด ตากแดดให้แห้งในช่วงเวลาแดดจัด (ประมาณ 11.00-15.00 น.) และนำมาอบด้วยลมร้อนในเตาไฟฟ้าอุณหภูมิคงที่ 250 องศาฟาเรนไฮต์เพื่อไล่น้ำมัน และต้องคอยสังเกตไม่ให้วัสดุร้อนจนไหม้

- นำกระดูกไปผึ่งบนกระดาษบางๆลงกระดาษ 2-3 ชั้นเพื่อให้ น้ำและน้ำมันในกระดูกคลายตัวออกให้มากที่สุด หมั่นสังเกตเป็นระยะหากกระดาษเริ่มเกิดคราบให้เปลี่ยนกระดาษใหม่จนคราบที่เกิดบนกระดาษเริ่มน้อยลง

- นำกระดูกใส่ในกระบะทรายแห้งตากแดดเพื่อดูดซับสิ่งไม่พึงประสงค์ออกจากวัสดุให้มากที่สุด หรือใช้วิธีนำไปคั่วกับทรายวิธีนี้จะให้ความร้อนและไล่น้ำมันได้เร็วแต่อาจทำให้ชิ้นกระดูกเสียหาย หลุดออกจากข้อ

- สำหรับกระดูกปลาควรฟิงกระทำอย่างระมัดระวัง กระดูกปลาที่นำมาใช้ต้องผ่านการทำให้สุกด้วยวิธีการนึ่งหรืออบเท่านั้น หากต้มหรือทอดด้วยความร้อนกระดูกอาจเสียรูป

- สีในกระดูกอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับชนิดของกระดูก อย่างไรก็ตามถึงแม้จะใช้กระบวนการดังกล่าวกระดูกยังคงเป็นวัสดุธรรมชาติที่ไม่คงทนและคงมีคราบเอ็น คราบน้ำมันที่กำจัดไม่หมดหลงเหลืออยู่ ดังนั้นจึงไม่ควรเก็บใส่กล่องแต่ควรวางตากบนกระดาษให้มีอากาศไหลเวียนและซับคราบที่หลงเหลือ จากนั้นหากมีดแมลงมากินคราบให้ปล่อยและคอยสังเกตเนื่องจากการกัดกินคราบของสัตว์เหล่านี้จะช่วยทำความสะอาดสิ่งตกค้างภายในวัสดุ

การคัดสรรวัสดุเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ที่เน้นเรื่องเกี่ยวกับสัญลักษณ์มีความสำคัญ ไม่เพียงเฉพาะความหมายในตัววัสดุจะต้องสัมพันธ์กับแนวความคิดนอกเหนือจากอาศัยรูปทรงที่งดงามแล้ว กระบวนการจัดการกับวัสดุตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมนับว่าเป็นองค์ความรู้ที่ผ่านการทดลองและเปรียบเทียบผลจนสามารถเกิดวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับวัสดุที่มีประสิทธิภาพได้

หมายเหตุ : หัวข้อ “การเตรียมกระดูกสัตว์” ข้าพเจ้าได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ซึ่งเป็นความบางช่วงตอนจากเอกสารรวมบทความประชุมวิชาการ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 10 ซึ่งเป็นบทความของข้าพเจ้า (สุชา ศิลปชัยศรี, 2560 หน้า c-12)

ภาพที่ 3-26 ภาพขั้นตอนการเตรียมวัสดุกระดูกสัตว์ หลังจากล้างกระดูกจนสะอาดจากนั้นนำกระดูกใส่หม้อเพื่อต้มในน้ำเดือด นำไปตากให้แห้งในแดดจัด และอบด้วยหม้ออบลมร้อนให้แห้งควรระมัดระวังไม่ให้เกิดไหม้จากความร้อน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี เอกสารรวมบทความประชุมวิชาการ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 10

ภาพที่ 3-27 ภาพขั้นตอนการเตรียมวัสดุกระดูกสัตว์ นำกระดูกไปฝังบนกระดาษบางๆลงกระดาษ
2-3 ชั้นเพื่อให้น้ำและน้ำมันคลายตัว จากนั้นนำกระดูกใส่ในกระบะทรายแห้งตากแดด
เพื่อดูดซับสิ่งไม่พึงประสงค์ออกจากวัสดุให้หมด

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี เอกสารรวมบทความประชุมวิชาการ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 10

บทที่ 4

การวิเคราะห์งาน

การสร้างสรรคผลงานเรื่อง “พิจารณา” ข้าพเจ้าได้สร้างสรรคผลงานไว้จำนวนทั้งสิ้น 3 ชิ้น ข้าพเจ้าจึงหยิบยกผลงานที่ได้สร้างสรรคในแต่ละช่วงจำนวน 3 ชิ้น เพื่อนำมาวิเคราะห์และบันทึกในรูปแบบเอกสารวิชาการ แสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรคงานศิลปะของข้าพเจ้า โดยมีรายการดังนี้

1. ชื่อผลงาน “ความสุข”

ขนาด เปลี่ยนแปลงได้แม่แน่นอน

เทคนิค เทคนิคผสม กระจกสี สีสอะคริลิก แก้วไวน์

2. ชื่อผลงาน “คำร้องเรียน”

ขนาด เปลี่ยนแปลงได้แม่แน่นอน

เทคนิค เทคนิคผสม กระจกสี สีสอะคริลิก ไม้ ผ้า โลหะ

3. ชื่อผลงาน “16.31น.”

ขนาด ผันแปรไปตามพื้นที่

เทคนิค เทคนิคผสม กระจกสี สีสอะคริลิก ผ้า ลวด

การวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 1 “ความสุข”

ภาพที่ 4-1 ชื่อผลงาน “ความสุข” ขนาด เปลี่ยนแปลงได้แม่แน่นอน

เทคนิค เทคนิคผสม กระดูกสัตว์ สีอะคริลิก แก้วไวน์

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากการใช้ชีวิตที่รู้สึกถึงความสุข ความสนุก ซึ่งเกิดขึ้น ด้วยความประมาท ณ เวลาใดเวลาหนึ่งของมนุษย์ ข้าพเจ้าอาศัยวัตถุและวัสดุที่สะท้อนมุมมองของการใช้ชีวิตดังกล่าวมาสร้างสรรค์ชิ้นเป็นงานศิลปะ แต่ความเป็นจริงความสุขที่เกิดขึ้นชั่วครั้งคราวนั้นเป็นความสุขแท้หรือไม่ ประหนึ่งเหมือนการตั้งคำถามระหว่างตัวข้าพเจ้ากับรูปทรงของผลงานสร้างสรรค์ อันสะท้อนให้เห็นถึงสังขาร ร่างกายที่เป็นดังเพื่อนร่วมทางของกาลเวลา ความสุข อารมณ์ ที่เกิดขึ้นในจิตใจเดินทางไปพร้อมกับความประมาทกับชีวิต รอเพียงเวลาร่วงโรย สิ่งดังกล่าวควรจะตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตซึ่งควรพิจารณาให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตอย่างสมดุล

ผลงานชิ้นนี้สร้างสรรค์ขึ้นจากวัสดุสำเร็จรูปและวัสดุธรรมชาติ ได้แก่ แก้วไวน์และกระดูกสัตว์ ผลงานชิ้นนี้สามารถแยกเป็นชิ้นได้จำนวน 6 ชิ้นงานซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไป รูปทรงโดยรวมของผลงานเป็นรูปทรงของแก้วไวน์ ซึ่งมีการผสมผสานรูปทรงกับกระดูกสัตว์ แก้วไวน์ที่ถูกตัดก้านออกได้เกิดรูปทรงใหม่อันมีความตรงบ้างคดโค้งบ้างไปตามทิศทางของรูปทรงกระดูก บ้างมีความสั้นยาว มีสีสันที่ไม่เท่ากัน มีความแตกต่าง เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจริงในวัฏจักรแห่งชีวิต ผลงาน “ความสุข” สร้างสรรค์ขึ้นในลักษณะงานสื่อประสม จัดวาง โดยใช้วัสดุที่สะท้อนถึงมุมมองการใช้ชีวิต กาลเวลา และ

สัจธรรมในการสร้างสรรค์ชิ้นเป็นรูปทรงตามจินตนาการ โดยอ้างอิงรูปทรงเดิม ผลงานดังกล่าวสามารถวิเคราะห์การสร้างสรรค์เป็นการใช้ทัศนธาตุในงานศิลปะดังนี้

ภาพที่ 4-2 เส้นโครงสร้างและทิศทางของเส้น

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

จุด-เส้น ทัศนธาตุจุดไม่ปรากฏขึ้นในผลงานให้เห็นอย่างเป็นทางการ การใช้ทัศนธาตุเส้นปรากฏให้เห็นเด่นชัดจากวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ เส้นแกนของรูปทรงเป็นเส้นแกนแนวตั้งซึ่งมีความโค้งงอบ้างไปตามแนวแกนของวัสดุ เส้นที่ไม่ตั้งฉาก มีความโค้งงอทำให้รู้สึกเกิดความเคลื่อนไหวได้บ้าง และให้ความรู้สึกที่ไม่มั่นคง ไม่คงที่ เอนเอียง คล้ายคนเมา ทิศทางของเส้นมีลักษณะทิศทางที่ขึ้นไป ด้านบนและโน้มเอียงตามรูปทรงซึ่งช่วยให้รูปทรงไม่นิ่งเกิดชีวิตชีวา มีรสชาติมากขึ้น โดยรวมเส้นที่ใช้แลมีความเป็นธรรมชาติ ถึงแม้รูปทรงของแก้วจะมาจากวัสดุสำเร็จรูปซึ่งให้เส้นขอบเขตอันแน่นอน แต่ด้วยชิ้นงานไม่ปรากฏเส้นตั้งฉาก และประกอบด้วยเส้นโค้ง เส้นอิสระเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงช่วยให้ผลงานให้ความรู้สึกคล้อยตามไปกับธรรมชาติของกาลเวลา

สี-น้ำหนัก สีและน้ำหนักของผลงานเกิดขึ้นจากสีของวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ เช่น สีเทาผสมเหลืองอ่อนของกระดูกสัตว์ น้ำหนักที่โปร่งใสของแก้วไวน์ สีของกระดูกให้ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ มีน้ำหนักอ่อนแก่ปะปน ด้วยความกระด้างกระดัดที่อยู่ในตัว สะท้อนให้เห็นถึงกาลเวลา และความจริงของชีวิต อันมีการเกิดดับ โดยสีของวัสดุดังกล่าวให้ค่าน้ำหนักที่เป็นกลาง ต่างกับสีในส่วนของแก้ว ที่จะ

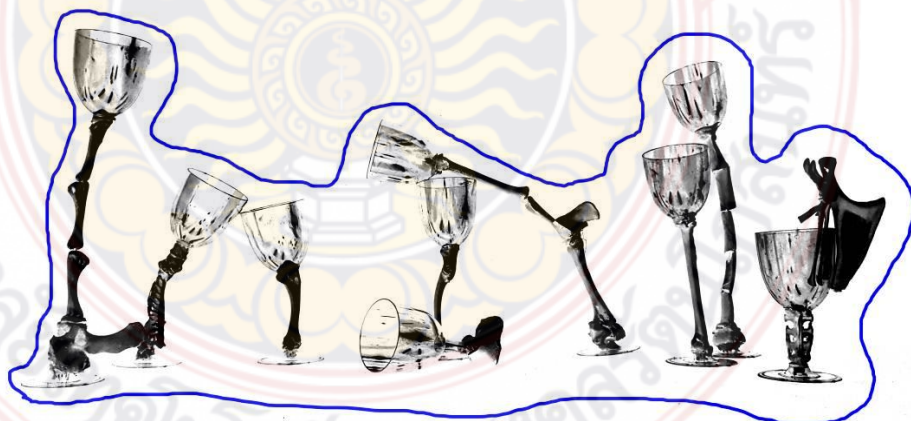
ทะลุให้เห็นถึงพื้นหลังอันมีสีสันต่าง ๆ มากมาย หากพื้นหลังที่จัดวางนั้นไม่ถูกจัดการ ดังนั้นในส่วนนี้จึงควรมีการจัดการพื้นหลังที่ดี

ภาพที่ 4-3 หน้าหนักของผลงาน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

การจัดวางย่อมสัมพันธ์กับการให้สีและน้ำหนักของตัววัสดุด้วย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเลือกการจัดวางให้พื้นหลังของภาพ เป็นสีโทนสว่าง หรือสีโทนมืดเพียงโทนเดียว เพื่อไม่ให้สีสันอื่นๆ เข้ามารบกวนผลงาน รบกวนสายตาและให้รูปทรงของผลงานยังคงดูเด่นชัด

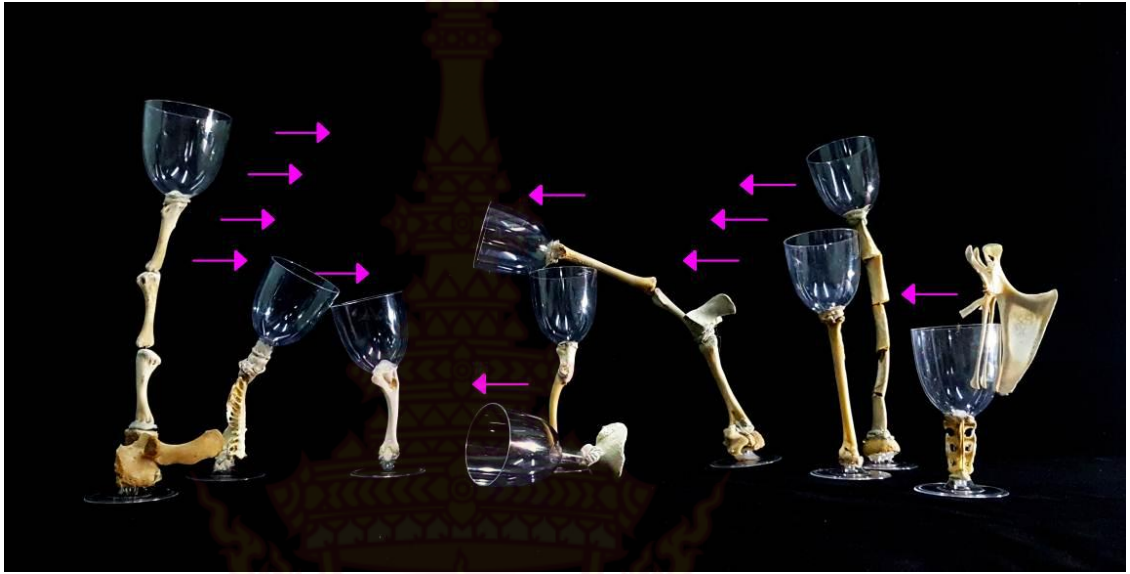

ภาพที่ 4-4 กลุ่มรูปทรง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

รูปร่าง-รูปทรง รูปทรงของผลงานชิ้นนี้เกิดจากการประกอบกันใหม่ของรูปทรงต่างๆ อันประกอบไปด้วยรูปทรงเรขาคณิตและรูปทรงจากธรรมชาติ มีการลดตัดทอนผสมผสานจนเกิดขึ้นเป็นรูปทรงที่มีความหลากหลาย เป็นแก้วโวน์ที่มีความแตกต่างกัน แต่ให้ความรู้สึกไปในทิศทางที่เหมือนกัน นั่นคือการสะท้อนให้เห็นถึงความไม่มั่นคง ความไม่แน่นอนที่อยู่บนชีวิต ร่างกาย รูปทรงของผลงานให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว เอนเอียง มีความไม่แน่นอนอันเกิดขึ้นจากรูปทรงของกระดูก ซึ่งใช้เป็นแกนกลางกระดูกเป็นดังสัญลักษณ์ของสิ่งที่เคยมีชีวิตได้ถูกจัดสรรให้เกิดรูปทรงที่สะท้อนถึงมุมมองการใช้ชีวิต ซึ่งอาจถูกละเลย ทำให้เห็นถึงการสวนทางระหว่างกาลเวลาที่เดินไปข้างหน้ากับกายาที่เสื่อมถอย ผลงานโดยรวมรูปทรงที่เกิดขึ้นให้ความรู้สึกเป็นอิสระ โดยอ้างอิงจากรูปทรงที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน แต่ถูกประกอบไปด้วยโครงสร้างใหม่ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ

พื้นผิว-ที่ว่าง พื้นผิวที่เกิดขึ้นเกิดจากวัสดุสำเร็จรูปและวัสดุธรรมชาติอันเป็นพื้นผิวจริง วัสดุสำเร็จรูปคือแก้วโวน์ ให้พื้นผิวที่โปร่งใส มันวาวทะลุให้เห็นถึงพื้นหลัง ให้ความรู้สึกเบาบายทางสายตา แต่ทั้งนั้นการจัดวางพื้นหลังต้องให้ความรู้สึกที่เป็นกลางไม่รบกวนสายตาที่เกิดจากความโปร่งใสของวัสดุที่เลือกใช้ วัสดุในผลงานเช่นแก้วโวน์ มีความโปร่งใส ดังนั้นต้องมีการจัดวางให้สัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้พื้นที่ว่างด้านหลังเป็นสีโทนเดียวกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่รบกวนสายตาไม่รบกวนรูปทรงและเพื่อให้พื้นที่ว่างทำงานร่วมกับรูปทรงจนสามารถแสดงความโดดเด่นออกมาให้มากที่สุด หากเลือกใช้พื้นหลังรบกวนสายตารูปทรงและพื้นที่ว่างที่สร้างขึ้นก็อาจเกิดความซับซ้อน ไร้ความหมาย มีสีอื่น พื้นผิวอื่น รูปทรงอื่นที่ไม่ต้องการขึ้นได้ ทำให้ความสำคัญของรูปทรงลดลง ในส่วนของพื้นผิวจากวัสดุธรรมชาติสร้างขึ้นจากกระดูกที่ได้เลือกสรร พื้นผิวมีความหยาบข้างเรียบบ้าง ให้ความรู้สึกถึงกาลเวลา ความเสื่อมสภาพ สะท้อนให้เห็นถึงความไม่แน่นอนของชีวิต

ภาพที่ 4-5 การหันทิศทางของรูปทรงที่ทำงานร่วมกับที่ว่าง
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 4-6 รายละเอียดของพื้นผิว
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

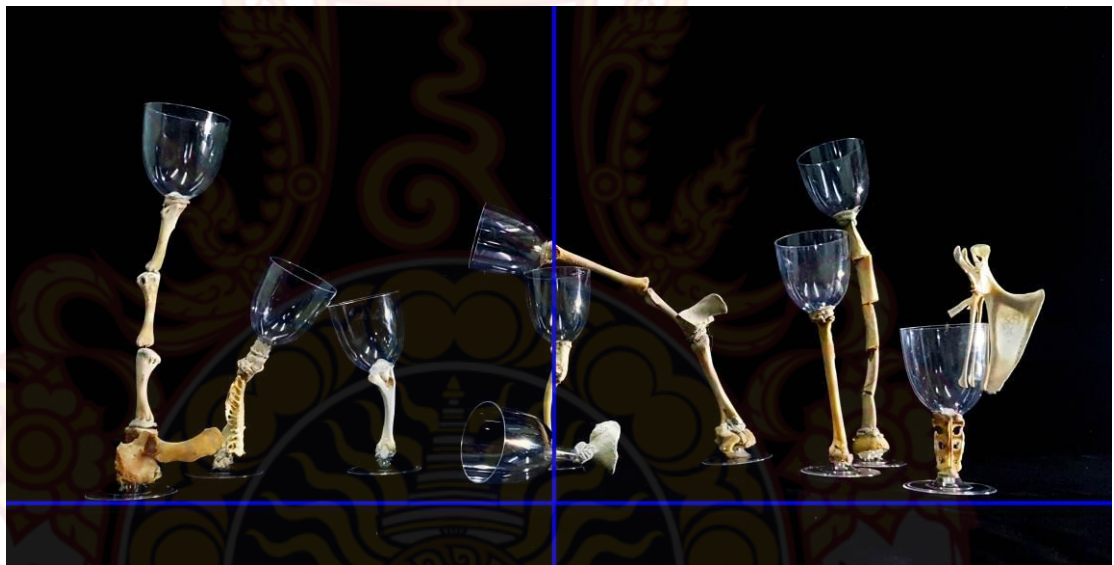

ภาพที่ 4-7 จังหวะของรูปทรง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

เอกภาพของผลงานเกิดขึ้นจากการสลายรูปทรงที่พบเห็นในปัจจุบันนั้นคือแก้วไวน์ มีการลดตัดทอน เลื่อยตัดต่อ ประกอบกับวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาติ โดยผ่านการเลือกสรรรูปทรงจากวัสดุบางชิ้นที่มีความเข้ากันได้ สมเหตุสมผล จนรูปทรงของกระดูกสัตว์บางส่วนประกอบกันเข้าใหม่เป็นแก้วไวน์ดั้งเดิม หากแต่รูปทรงของแก้วไวน์นั้นแตกต่างออกไปจากที่เคยพบเห็น มีเอียงบ้าง งอบ้าง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มีที่มาจากความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ รูปทรงของแก้วไวน์ เป็นรูปทรงที่พบเห็นได้ทั่วไปตั้งนั้นถึงแม้มีความผิดเพี้ยนไปจากเดิมบ้างมนุษย์คงยังมีความคุ้นเคย และรู้ว่ารูปทรงดังกล่าวมีที่มาจากไปอย่างไรความเป็นเอกภาพจึงเกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าวด้วยเช่นกัน ความสมดุลของผลงาน เป็นความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน เป็นเพราะว่ารูปทรงในผลงานมีความแตกต่างกัน สูงบ้าง ต่ำบ้าง แต่ความสมดุลนั้นไม่ขึ้นกับรูปทรงเพียงอย่างเดียวหากแต่ขึ้นอยู่กับการจัดวาง มุมมองของการถ่ายภาพ ดังนั้นการจัดวางรูปทรงให้เกิดความสมดุล ต้องจัดอย่างรอบด้านนั้นคือสามารถมองเห็นได้ทุกมุมมอง และเกิดความสมดุลไม่ว่าจะทางด้านหน้า ด้านข้าง หรือด้านหลัง จังหวะของรูปทรง เกิดจากการจัดวาง เว้นระยะช่องไฟให้มีความแตกต่าง มีความพอดี สลับรูปทรงสูงบ้างเตี้ยบ้างแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดจังหวะที่หลากหลาย ช่วยทำให้ผลงานเกิดความเคลื่อนไหว ไม่ซ้ำซากจำเจ จังหวะในการจัดวางใช้เทคนิควิธีการเช่นเดียวกับความสมดุล นั่นคือเมื่อจัดวางแล้ว ต้องให้มีจังหวะที่สัมพันธ์กันรอบด้าน คือมีจังหวะที่สัมพันธ์กันในทุกทิศทุกทาง ไม่ว่าจะมองผลงานจากด้านซ้าย ด้านขวา ด้านหน้าหรือด้านหลัง

ผลงานชิ้นนี้ประกอบกระหว่างรูปทรง สองชนิดนั้นคือรูปทรงจากธรรมชาติและรูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้น ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะจนเกิดเป็นรูปทรงใหม่ที่อ้างอิงจากรูปทรงเดิม นั้นคือแก้วไวน์ เป็นรูปทรงใหม่ที่ทำให้ความรู้สึกถึงความไม่แน่นอนสะท้อนอยู่บนความสนุก ในช่วงเวลา หนึ่งเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นมนุษย์จึงควรพิจารณา การกระทำของตน ในทุกขณะของชีวิต เพราะชีวิตล้วนประกอบไปด้วยความไม่แน่นอน ร่างกายที่เสื่อมถอยย่อมสวนทางกับกาลเวลาที่เดินทางไปข้างหน้า เสมอ เป็นความจริงอันแน่แท้ ซึ่งควรรับไว้พิจารณา

ภาพที่ 4-8 ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 4-9 รายละเอียดส่วนอื่นในผลงาน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

การวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 2 “คำร้องเรียน”

ภาพที่ 4-10 ชื่อผลงาน “คำร้องเรียน” ขนาด เปลี่ยนแปลงได้แม่แน่นอน

เทคนิค เทคนิคผสม กระดุกสัตว์ สีอะคริลิก ไม้ ผ้า โลหะ

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ผลงานชิ้นนี้มีโครงสร้างโดยรวมเป็นรูปบันได เป็นบันไดทรงสามเหลี่ยม เรียกเป็นภาษาสากลว่าบันไดทรงเอ บันไดที่ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ขึ้นประกอบขึ้นด้วยไม้ โลหะ วัสดุจากธรรมชาติ บันไดมีความสูงมากกว่าศีรษะของมนุษย์ ระหว่างชั้นมีบันไดเล็กๆ เกาะเกี่ยวอยู่ตลอดช่วง มีม้านั่ง มีเก้าอี้หน่อยใหญ่ คอยป็นปายขึ้นไปบนบันไดทรงสูงราวกับไร้จุดหมาย สิ่งต่างๆเหล่านี้ประกอบให้เกิดให้เห็นรูปทรงใหม่ซึ่งมีทั้งความคงทน และความไม่แน่นอนประสานอยู่ด้วยกันในแนวคิด บันไดเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกอย่างหนึ่ง ใช้ในการขึ้นหรือลง บันไดถูกใช้ทั้งการไต่ขึ้นไปเหนือระดับพื้นผิวดิน เฝ้าพื้นผิวดิน หรือใช้ไต่ลงให้ต่ำกว่าพื้นผิวดิน หรือใช้สำหรับข้ามสิ่งกีดขวาง ข้ามน้ำ ข้ามถนน และมีรูปทรงอย่างหลากหลายตามประเภท ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน มีทั้งบันไดที่คงทนสร้างอย่างถาวร รวมไปถึงบันไดที่ถูกสร้างมาอย่างชั่วคราว

ภาพที่ 4-11 เส้นแกนและทิศทางของเส้น

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

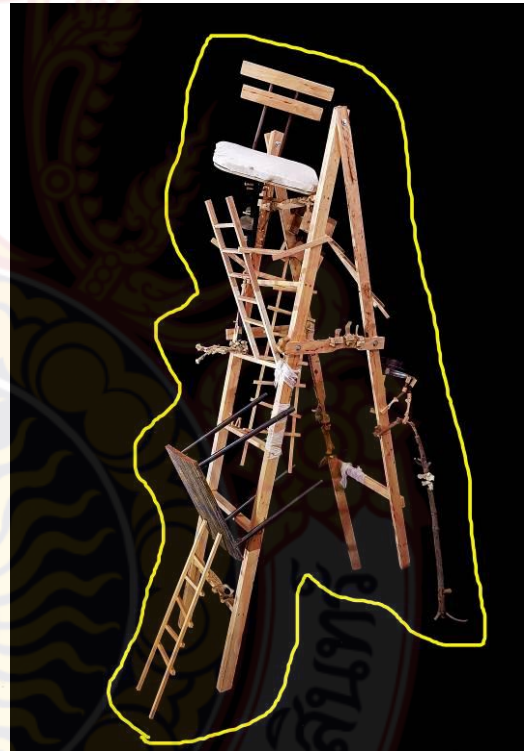
จุด-เส้น ในผลงานชิ้นนี้ทัศนธาตุจุดแทบไม่ปรากฏให้เห็นในผลงาน ทัศนธาตุเส้นที่ใช้ประกอบขึ้นเป็นรูปทรงมีอยู่มากมาย มีทั้งเส้นตรง เส้นโค้ง มีทั้งเส้นแนวตั้งและแนวนอน เส้นที่เฉียงสลับกันไปมาตามโครงสร้าง มุมมองของเส้นจะเปลี่ยนไปเมื่อเราเปลี่ยนมุมมองของสายตาเนื่องจากผลงานมีรูปทรงเป็นสามมิติสามารถมองได้รอบด้าน รอบทิศทาง เส้นที่เกิดขึ้นในผลงาน ปรากฏเป็นเส้นเฉียงเสียเป็นส่วนมาก เส้นดังกล่าวมีลักษณะที่สลับไขว้กันไปมาซ้ายขวา สั้นยาว ทำให้เกิดความรู้สึกที่สนุกเคลื่อนไหว ตื่นเต้น ไม่หยุดนิ่ง เนื่องจากการทับซ้อนของเส้นจากขนาดที่หลากหลาย เส้น เกิดจากวัสดุชนิดต่างๆอันมีความหนาบางและมีรูปร่างที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของวัสดุ ช่วยส่งเสริมให้รูปทรงเกิดความแปลกใหม่ ไม่น่าเบื่อ ถึงแม้ผลงานจะให้ความรู้สึกที่เคลื่อนไหวแต่เส้นแกนยังคงให้ความรู้สึกที่มั่นคง นั้นเกิดจากฐานของเส้นที่ดิ่งลงในรูปทรงของสามเหลี่ยม ในผลงานเส้นยังเป็นจุดนำสายตาของผู้ชมให้เลื่อนไหลไปจนทั่วทั้งชิ้นงาน จากล่างไปบนหรือซ้ายไปขวาสลับกันไปมา เลื่อนไหลไปตามทิศทางที่ไม่แน่นอนบนบันไดสูงและมีความเสี่ยงที่จะย่างก้าวขึ้นไป แต่อาจยังไม่รู้สึกถึงความเสี่ยงนั้นได้ถ้ายังไม่ได้ทดลองก้าวเดิน

ภาพที่ 4-12 คำน้าหนักของผลงาน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

สี-น้ำหนักร สีสันและน้ำหนักรที่เกิดขึ้นในผลงานล้วนเป็นสีที่เกิดจากเนื้อของวัสดุ เช่นสีเหลืองอมน้ำตาลเทาๆของกระดูกสัตว์ สีครีมสีน้ำตาลของไม้ สีเทาต่างๆของโลหะและวัสดุอื่นๆ สีสันเหล่านี้ทำให้เกิดค่าน้ำหนักรที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมให้ชิ้นงานดูไม่จืดชืดไม่จำเจจากโทนสีที่มีอยู่ไม่มากนัก สีสันและน้ำหนักรที่สลับกันไปช่วยทำให้งานดูมีชีวิตชีวา จึงทำให้สังเกตเห็นวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้นสีของวัสดุในผลงานสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงในธรรมชาติ เช่น การผูกพัน การเสื่อมสลาย สิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นมุมมองของความเป็นจริงในช่วงชีวิต สีของกระดูกเมื่อครั้งมีชีวิตจะมีสีแดงปะปนเป็นสัญลักษณ์ของการมีภาวะที่ยังคงอยู่ มีเลือดเนื้อคอยหล่อเลี้ยงชีวิต เมื่อชีวิตดับลงสีอันเคยสดใสกลับจืดจางลงตามไปเหลือเพียงสีที่หม่นเทาต้งเช่นกระดูกสัตว์ อันเป็นสัญลักษณ์ซึ่งบ่งบอกไว้ให้พิจารณาถึงคุณค่าครั้งเคยมีชีวิต

ภาพที่ 4-13 โครงสร้างของรูปทรงและกลุ่มรูปทรง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

รูปร่าง-รูปทรง รูปทรงที่เห็นเกิดจากการรวมตัวกันของวัสดุที่หลากหลาย เช่น กระดูก ไม้ โลหะ ประกอบการเป็นรูปทรงด้วยเส้นขนาดต่างๆ ทั้งสั้นทั้งยาว หนาและบาง ก่อตัวเป็นรูปทรงใหม่ ที่อ้างอิงวัสดุที่มีอยู่จริงในที่นี้คือบันได บันได เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง อำนาจความสะดวกใน

ครัวเรือ การทำงาน เป็นรูปทรงที่ใช้ในการขึ้นหรือลงไม่ว่าจะสูงหรือต่ำ รูปทรงโดยรวมมีโครงสร้างให้เห็นเป็นรูปทรงสามเหลี่ยม และมีรูปทรงอื่นๆเข้ามาประกอบ รูปทรงสามเหลี่ยมทำให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคงและพุ่งขึ้นไป นิ่งสงบ ดังนั้นรูปทรงที่เข้ามาประกอบโดยรอบ ไม่ว่าจะเป็นรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปทรงอิสระจากเก้าอี้หรือบันไดเล็กๆ จะช่วยส่งเสริมให้ความนิ่งของรูปทรงสามเหลี่ยม ซึ่งเป็นรูปทรงหลัก มีความเคลื่อนไหวเล็กๆ อยู่โดยรอบ รูปทรงของบันไดเป็นรูปทรงที่ไม่ทึบตันตรงข้ามกับให้ความรู้สึกที่ทะลุออกไปเป็นรูปทรงที่โปร่งสบาย เป็นรูปทรงที่มีเพียงโครงสร้าง รูปทรงนี้ประกอบไปด้วยเส้นเป็นหลัก การสร้างรูปทรงขึ้นด้วยเส้น ทำให้เกิดความรู้สึกที่เคลื่อนไหวอยู่ภายในรูปทรง เกิดความสนุกตื่นเต้น ทั้งสับสน และแลดูวุ่นวาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกสะกดให้เคลื่อนไหวอยู่ภายใต้รูปทรงหลักที่มีพื้นฐานเป็นรูปทรงสามเหลี่ยม ดังนั้นหากพิจารณาจะพบว่าเป็นความมั่นคงที่อยู่บนความสับสนวุ่นวาย มีความไม่แน่นอน อันสะท้อนมาจากชีวิตในสังคมมนุษย์

ภาพที่ 4-14 ทิศทางของรูปทรง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

พื้นผิว-ที่ว่าง พื้นผิวที่เกิดขึ้นในผลงานล้วนเป็นพื้นผิวที่เกิดขึ้นจากวัสดุ อาจมีพื้นผิวที่สร้างขึ้นบ้างแต่เพียงเป็นส่วนน้อย พื้นผิวที่เกิดมีความหยาบบ้าง เรียบบ้าง บ้างขรุขระ เช่น พื้นผิวที่เกิดขึ้นจากไม้จากกระดูกสัตว์ พื้นผิวเหล่านี้บ้างมีสีสันทันที่กระดำกระด่างสะท้อนให้เห็นถึงชีวิต กาลเวลา ความไม่แน่นอน ที่ว่างซึ่งเกิดขึ้นในผลงานเป็นที่ว่างอันเกิดขึ้นจริง ข้าพเจ้าต้องจัดการที่ว่างเพื่อให้รูปทรง แสดงตัวออกมาให้เห็นได้อย่างเด่นชัด เนื่องจากผลงานชิ้นนี้มีที่ว่างที่มองทะลุผ่านรูปทรงออกไปได้ทุกทิศทาง เป็นอากาศที่ร่ายล้อมรูปทรงไว้ทั้งภายนอกและภายใน ช่วยส่งเสริมให้รูปทรงเกิดความสนุกและไม่อึดอัด เพราะสามารถมีอากาศทะลุผ่านเข้าออกได้ตลอดเวลา ดังนั้นการจัดวางจึงต้องควรระวัง ไม่ให้รูปทรงถูกสิ่งต่างๆรอบตัวเข้ามารบกวนปะปน จนรูปทรงและที่ว่าง ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ด้วยเหตุผลนี้ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้พื้นที่ในการจัดวางเป็นสีในโทนเดียวเท่านั้น

ภาพที่ 4-15 รายละเอียดส่วนพื้นผิว

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 4-16 รายละเอียดส่วนพื้นผิว

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

เอกภาพ ผลงานชิ้นนี้สร้างขึ้นจากรูปทรงที่มีอยู่จริงในการใช้งานของมนุษย์ เป็นรูปทรงที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน จึงมีความได้เปรียบเพราะทุกคนย่อมคุ้นชินกับรูปทรงดังกล่าว การสร้างเอกภาพให้รูปทรงจึงทำให้เกิดขึ้นโดยง่าย รูปทรงถูกประกอบขึ้นมาใหม่ด้วยวัสดุต่างๆ หลากหลายชนิด และซ้ำด้วยรูปทรงชนิดเดียวกัน ในที่นี้คือบันได ถึงแม้ว่าจะเป็นบันไดที่มีรูปทรงแตกต่างกันไป แต่มีความหมายและลักษณะการใช้งานอยู่ในทิศทางเดียวกัน ความเป็นเอกภาพของรูปทรงจึงเกิดความสัมพันธ์กัน และมีเก้าอี้เป็นรูปทรงที่เข้ามาประกอบ เก้าอี้เปรียบดังตัวแทนของมนุษย์ ที่ได้ขึ้นไปบนยอดบันไดเหล่านั้น ดุลยภาพ ความสมดุลของผลงานชิ้นนี้เป็นความสมดุลหรือดุลยภาพแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน และความรู้สึกในความสมดุลจะเปลี่ยนไปเมื่อผู้ชมเปลี่ยนมุมมองในการมองชิ้นงาน เนื่องจากผลงานมีลักษณะเป็นสามมิติ ถึงแม้รูปทรงจะมีโครงสร้างแบบสามเหลี่ยมแต่ด้วยรายละเอียดอื่นๆ ซึ่งประกอบอยู่บนรูปทรงนั้น แตกต่างกันไปไม่เท่ากัน แต่ให้ความสมดุลที่รู้สึกได้ว่าเท่ากัน และความสมดุลนี้ถูกถ่วงดุลน้ำหนักอย่างมีธรรมชาติ ทำให้รูปทรงสามารถตั้งอยู่ได้โดยไม่จำเป็น ต้องยึดติดกับฐานราก ด้วยสกรู หรือน็อต จังหวะที่เกิดขึ้นในผลงานเป็นจังหวะที่ให้ความรู้สึกสนุก เนื่องจากรูปทรงประกอบไปด้วยเส้นจำนวนมาก และเส้นเหล่านี้มีขนาดที่หลากหลายสั้นยาวแตกต่างกัน เว้นระยะช่องไฟที่ต่างกัน บางเส้นชิดกันบางเส้นห่างกัน จึงเกิดเป็นจังหวะที่เลื่อนไหล มีการคลายเข้าออก คล้ายเสียงดนตรีที่ให้จังหวะสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจ

ภาพที่ 4-17 โครงสร้าง ช้าย เส้นสีแดงแสดงให้เห็นเส้นโครงสร้างที่ให้จังหวะอันรู้สึกสนุก

ขวา เส้นสีแดง เส้นแกนแสดงให้เห็นถึงความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

การสร้างสรรคผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าได้สร้างสรรครูปทรงขึ้นใหม่ด้วยการอ้างอิงจากรูปทรงที่มีอยู่จริงเพื่อสะท้อนความหมายและมุมมองในรูปทรงนั้น ในที่นี้คือบันได บันไดเป็นอุปกรณ์ที่จะพามนุษย์ไปยังสิ่งที่หยิบเอื้อมไม่ถึง แต่ในความเป็นจริงการขึ้นไปยังจุดหมายต้องผ่านและเหยียบย่ำสิ่งต่างๆ มากมายเพื่อให้ขึ้นไปถึงจุดหมายนั้น ไม่เว้นแม้แต่การเบียดเบียนผู้อื่นไม่ว่าจะคนหรือสัตว์ ยิ่งจุดหมายอยู่สูงฐานยิ่งต้องมั่นคง ฐานที่มั่นคงคืออะไร การเรียน ประสบการณ์ ฐานะ ไข้หรือไม่ หรือฐานที่มั่นคงคือการประมาณตนเอง แต่ในท้ายที่สุดมนุษย์ก็จะต้องเบียดเบียนชีวิตของสัตว์อื่น ของชีวิตอื่นเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต ดำรงชีวิต เป็นแกนกลาง เป็นรากฐานของชีวิตให้ก้าวเดินขึ้นไปไข้หรือไม่

การวิเคราะห์ผลงานชิ้นที่ 3 “16.31น.”

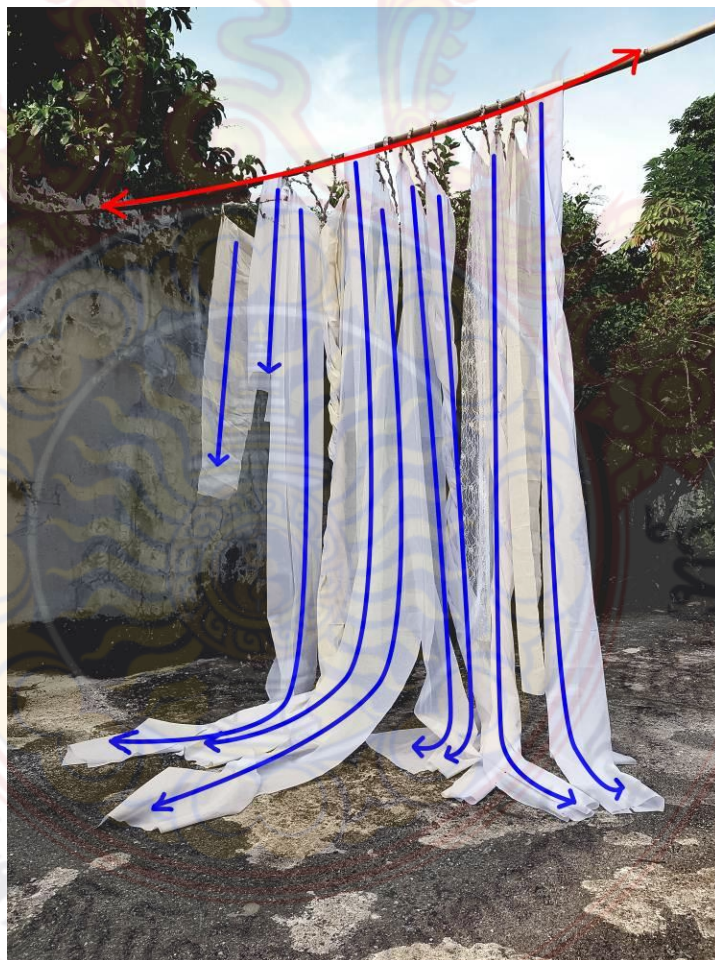

ภาพที่ 4-18 ชื่อผลงาน “16.31น.” ขนาด ผันแปลไปตามพื้นที่

เทคนิค เทคนิคผสม กระตุกสัตว์ สีอะคริลิก ผ้า ลวด

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ผลงานชิ้นนี้สร้างสรรค์จากรูปทรงที่มีอยู่เดิมและแต่งแต้มปรับเปลี่ยนรูปทรงออกไปตามจินตนาการไม้แขวนเสื้อถูกสร้างขึ้นให้มีขนาดเหมาะสมเท่าไม้แขวนเสื้อจริง สามารถใช้งานได้ ไม้แขวนเสื้อสร้างขึ้นจากแกนลวดเหล็กนำมาตัด ตัด ร้อยเรียงด้วยชากกระดุกสัตว์เข้าไปทีละชิ้น และทำให้เข้ารูปทรง เข้าร่องเข้ารอยเดิม จนเป็นไม้แขวนเสื้อจากกระดุกสัตว์ ผ้า เสื้อผ้า ที่ถูกตากกับไม้แขวนมีขนาดยาวสั้นไม่เท่ากัน มีทั้งบิดงอและม้วนตัวรัตรวมกัน มีทั้งผ้าสีขาวและสีเหลืองอ่อนๆ รวมไปถึงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ทั้งหมดถูกแขวนอยู่บนไม้แขวนเสื้อกลางแจ้งพริ้วและไหวเอนไปตามกระแสลมเบาๆ จากธรรมชาติที่พัดเข้ามาอยู่เนืองๆ ไม้แขวนเสื้อและเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มถูกใช้เป็นเครื่องแต่งกายถูกใช้งานซักตากนำกลับมาใช้ใหม่จนคล้ายกับชีวิตของมนุษย์ที่ทำงาน ตรากรดำเพื่อกลับมาพักผ่อนและยังวนเวียนอยู่ซ้ำๆ กับกิจกรรมเดิมๆ ทำงานเพื่อมาพักผ่อน เติมพลังให้กับตนเมื่อยามพักผ่อน กินชีวิตอื่นเป็นอาหาร เพื่อเป็นพลังงาน เป็นกำลังให้ตนยังสามารถดำรงชีวิตให้คงอยู่ต่อไป

ภาพที่ 4-19 เส้นที่ให้ความรู้สึกนุ่มนวลและมีทิศทาง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

จุด-เส้น ผลงานชิ้นนี้อาจไม่ปรากฏทัศนธาตุจุดเข้ามาประกอบให้เห็น เส้นในผลงานเกิดขึ้นจากตัวของวัสดุ อันประกอบไปด้วยเส้นหลักๆคือเส้นโค้ง เส้นอิสระ ส่วนเส้นโครงสร้างของรูปทรงประกอบไปด้วยเส้นแนวตั้งและแนวนอนเป็นเส้นแกนที่ไม่สามารถเห็นได้ด้วยสายตา เส้นที่เกิดขึ้นถึงแม้จะให้ความอ่อนตัวเสียเป็นส่วนมากเพราะวัสดุคือผ้าและเสื้อผ้า แต่เมื่อเส้นมาอยู่รวมกันจำนวนหนึ่งจึงทำให้เกิดมวลของรูปทรงขึ้น เป็นมวลที่ส่งเสริมโครงสร้างให้มั่นคงได้ เส้นที่อ่อนโยนของแนวผ้าให้ความรู้สึกที่สบายเป็นอิสระเคลื่อนไหว และทิ้งดิ่งจากบนลงล่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดความรู้สึกที่โรยรา โครงสร้างของไม้แขวนเสื้อเป็นรูปทรงเรขาคณิตแนวรูปทรงแบบสามเหลี่ยมแต่ไม่แข็งกระด้าง เนื่องจากประกอบขึ้นจากรูปทรงที่มีเส้นเป็นธรรมชาตินั้นคือรูปทรงของกระดูกสัตว์ ซึ่งให้ลักษณะของเส้นแตกต่างกันออกไปในวัสดุแต่ละชิ้น เส้นที่เกิดจากผลงานชิ้นนี้จึงให้ความรู้สึกถึงความเบา ความผ่อนคลาย พักผ่อน แต่สิ่งดังกล่าวมาพร้อมกับความอ่อนล้าจากความรู้สึกของเส้นที่ตกลงไปสู่พื้นล่างเป็นแนวตั้งและมีบางส่วนทอดตัวไปพื้นดิน

ภาพที่ 4-20 เส้นแกนโครงสร้าง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 4-21 ค่าน้ำหนักของผลงาน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

สี-น้ำหนัก สีเส้นและน้ำหนักของผลงานให้โทนสีขาวสว่างสะอาด แลดูสบายตา สีที่เกิดขึ้นเป็นสีจากธรรมชาติของวัสดุชนิดนั้นๆ เช่น สีขาวสีเหลืองอ่อนๆ จากสีของผ้า สีของเส้นผ้า สีเทาปนสีเหลืองจากกระดูกสัตว์ สีเส้นเหล่านี้ถูกแต่งแต้มด้วยน้ำหนักจากแสงเงาของธรรมชาติ ซึ่งผลงานได้ถูกจัดวางเนื่องจากผลงานมีลักษณะเป็นสามมิติ ดังนั้นในการจัดวาง จึงควรระลึกรั้งถึงจังหวะของแสงเงาที่ตกกระทบลงบนรูปทรง เพราะสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อความรู้สึกที่ชิ้นงานแสดงออกสู่สายตาของผู้ชมสีเส้นที่แลดูสะอาดช่วยส่งเสริมให้ความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นความรู้สึกที่เบาสบายหลังจากการตรากตรำทำงานหนัก แต่ความรู้สึกนั้นเกิดขึ้นชั่วคราวเมื่อกาลเวลาผ่านไปร่างกายของตนต้องพบเจอความเหนื่อยล้าในชีวิตอีกครั้ง เมื่อดวงตะวันขึ้นพ้นพื้นดิน

ภาพที่ 4-22 กลุ่มรูปทรงอิสระที่เกิดจากวัสดุ

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

รูปร่าง-รูปทรง รูปร่างรูปทรงสร้างขึ้นจากวัสดุที่เห็นได้ในชีวิตประจำวัน สองชนิดคือไม้แขวนเสื้อ ผ้าหรือเสื่อผ้า ผสมผสานทำให้เกิดรูปทรงใหม่ ปรับเปลี่ยนรูปทรงให้ต่างออกไปตามสัดส่วน ประกอบกับวัสดุที่สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของการใช้ชีวิต การมีชีวิต การจากลา กาลเวลา ซึ่งจะประกอบความรู้สึกให้สมบูรณ์ ผ้าที่ถูกตากบนไม้แขวนเสื้อที่ทำจากกระดูกสัตว์ถูกสร้างสรรค์ให้มีความยาวมากกว่าปกติ สะท้อนให้เห็นถึงการพักผ่อนของร่างกายบนเป็นไม้แขวนเสื้อซึ่งสร้างสรรค์จากซากสังขารของสิ่งที่มีชีวิต มองผิวเผินอาจเกิดความรู้สึกสะอาด สว่าง สบายตา ผ่อนคลาย แต่ในความจริง พลังที่เติมเต็มให้ร่างกายของเรายังคงมีชีวิตดำเนินอยู่ต่อไปคือสังขารของสิ่งมีชีวิตอื่น ที่หลงเหลือเป็นหลักฐานไว้เป็นรูปทรงของกระดูกรูปร่างต่างๆ ที่ถูกร้อยเรียงเป็นไม้แขวนไซหรือไม้ รูปทรงของผลงานโดยรวมเป็นรูปทรงอิสระ มีความยาวผิดแปลกไปจากปกติ เปลี่ยนแปลงได้ไปตาม

ทิศทางของการจัดวาง และจังหวะแรงลม มวลอากาศที่ห้อมล้อมรูปทรงไว้ช่วยให้ความรู้สึกที่พริ้วไหว อ่อนและเบาสบายถึงแม้รูปทรงจะจับตัวกันอย่างเป็นกลุ่มก้อน รูปทรงของผ้าที่ทิ้งตัวจากบนลงล่างให้ความรู้สึกถึงการวางทุกสิ่ง ณ ขณะเวลาปัจจุบัน และพร้อมที่จะเริ่มต้นใหม่ แต่เมื่อยามชีวิตได้พักผ่อน ร่างกายนั้นคือช่วงเวลาที่ได้พิจารณาถึงการใช้ชีวิตอย่างรอบคอบ พิจารณาถึงชีวิตที่ยังคงอยู่ว่าแท้จริงเป็นอย่างไร มนุษย์ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองหรือต้องดำรงอยู่ด้วยการพึ่งพาชีวิตของชีวิตอื่นบนโลกใบเดียวกัน

ภาพที่ 4-23 ทิศทางของกลุ่มรูปทรง
ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

ภาพที่ 4-24 รายละเอียดของพื้นผิว

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

พื้นผิว-พื้นที่ว่าง พื้นผิวที่เกิดขึ้นเป็นพื้นผิวจริงเกิดจากผ้า กระดุกสัตว์ ผ้ามีพื้นผิวที่หยาบ แต่เมื่อมองโดยรวมกับเรียบเพราะความหยาบของพื้นผิวนั้นให้จังหวะที่เท่ากันในทุกระยะความห่าง ต่างจากกระดุกสัตว์ที่บางที่มีความเรียบบ้าง บางที่มีความหยาบ เพราะสิ่งนั้นเกิดจากธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงกาลเวลากับความเป็นจริง ทั้งนี้ยังมีพื้นผิวบางลักษณะที่ถูกสร้างขึ้นจากการสร้างสรรค์รูปทรงเช่นพื้นผิวที่เกิดจากการบิดตัวของผ้าเป็นขดเป็นลอน พื้นผิวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตซึ่งมีทั้งความสบาย ความกดดัน ที่คงยังต้องตรากตรำทำงานหนัก ที่ว่างของผลงาน เป็นที่ว่างอันเกิดขึ้นจริงที่ว่างเหล่านี้เป็นอากาศที่รายล้อมรูปทรงไว้ ไม่เหมือนพื้นที่ว่างลงตา อย่างเช่นในงานจิตรกรรมสีน้ำมัน พื้นที่ว่างเกิดขึ้นส่งผลเป็นบวกหรือลบขึ้นอยู่กับการจัดวางรูปทรง ข้าพเจ้าจึงเลือกจัดวางให้พื้นที่ว่างไม่รบกวนสายตา ไม่รบกวนรูปทรงของผลงาน และเว้นระยะห่างช่องไฟที่พอดี เพื่อให้ อากาศสามารถทะลุและเลื่อนไหลผ่านพื้นที่ว่างภายในรูปทรงได้ พื้นที่ว่างดังกล่าวก่อให้เกิดความรู้สึก และวิสัยทัศน์ ที่โปร่งสบายสายตา ให้ความเป็นธรรมชาติ และช่วยส่งเสริมให้รูปทรงเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติ เป็นความรู้สึกสบายซึ่งขัดแย้งกับวัสดุที่ใช้สร้างรูปทรงของไม้แขวนเสื้อเป็นความขัดแย้งเล็กๆที่ทำให้ชวนขบคิดพิจารณา

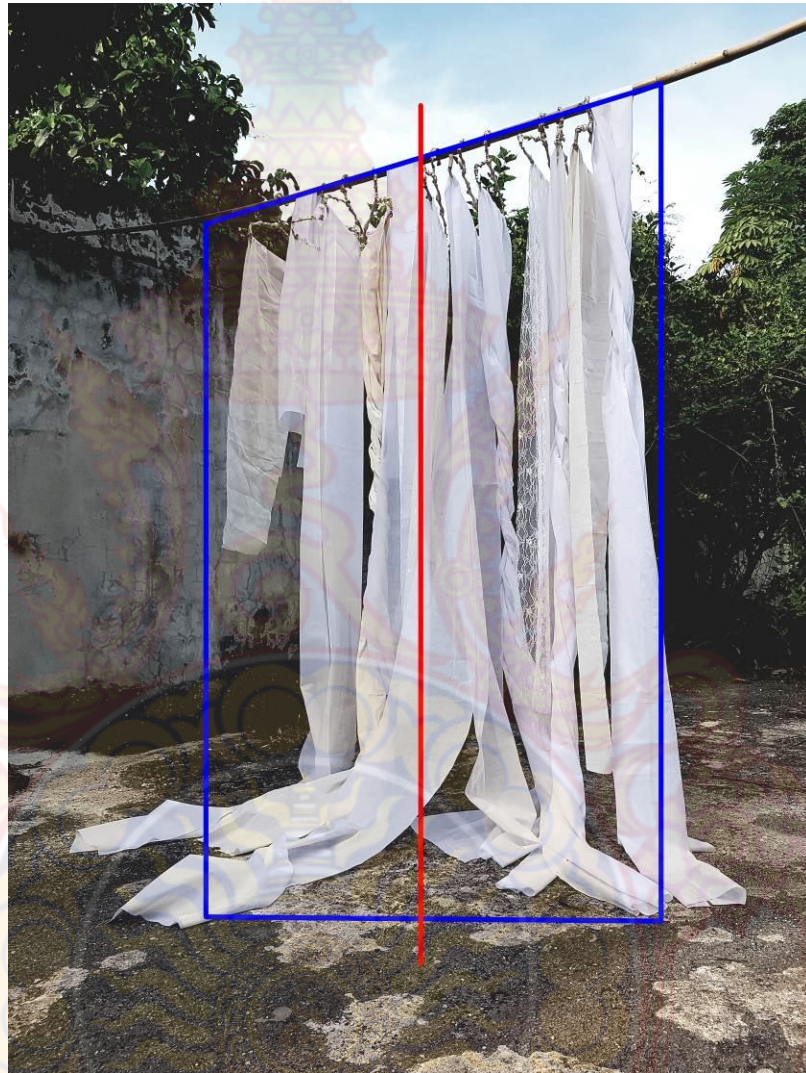

ภาพที่ 4-25 พื้นที่ว่างที่ห้อมล้อมรูปทรง

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

เอกภาพของรูปทรงสร้างขึ้นจากวัสดุ และวัตถุ และรูปทรงที่ซ้ำกันเช่นไม้แขวนเสื้อ ที่ซ้ำๆกัน เป็นจำนวนหนึ่ง ผ้าหรือเสื้อผ้าที่แขวนและตากไว้บนไม้แขวนเสื้อซ้ำกันเป็นจำนวนหนึ่ง สิ่งเหล่านี้ทำให้ออกภาพเกิดขึ้นได้โดยง่าย ดุลยภาพ ของผลงาน มีลักษณะซ้ำๆไม่เท่ากัน เนื่องจาก รูปทรง แตกต่างกันในรายละเอียด แต่รู้สึกถึงความเท่ากันได้ในจินตนาการเนื่องจากรูปทรงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จังหวะของรูปทรงเป็นจังหวะซ้ำ ๆ แต่เปลี่ยนแปลงรูปทรงไปตามช่องไฟที่เว้นพื้นที่ว่างเป็นระยะ รูปทรงของผ้าที่แขวนทิ้งตัวจากบนลงล่างยาวลงไปถึงพื้นดิน บางแขวนอย่างเรียบเฉยบ้างทำให้บิดงอ เป็น

จังหวะการซ้ำซึ่งซ้ำคล้ายแตกต่างกันออกไป ช่วยส่งเสริมให้เกิดความน่าสนใจในผลงาน ทำให้รูปทรงแลดูไม่น่าเบื่อ ไม่เกิดอาการซ้ำซากจำเจ

ภาพที่ 4-26 ความสมดุลแบบซ้ำๆ ขวามือไม่เท่ากัน

ที่มา: สุชา ศิลปชัยศรี

เสื้อผ้าที่ถูกแขวนไว้กับไม้แขวนเสื้อเปรียบเสมือนร่างกายสังขารของมนุษย์ เพียงแต่เสื้อผ้าหรือผ้าที่ถูกแขวนอยู่บนไม้แขวนนั้น เป็นไม้แขวนที่สร้างขึ้นจากกระดูกสัตว์ เป็นการหาคำตอบ ในการตั้งคำถามว่า ในความเป็นจริงมนุษย์แสวงหาความสุขความสบาย การพักผ่อน บนพื้นฐานของสิ่งใด หากได้คำตอบในการตั้งคำถามแล้วนั้น เราควรพิจารณาถึงการใช้ชีวิตอย่างมีสติและรอบคอบหรือไม่

บทที่ 5

สรุป

จากการดำเนินงานสร้างสรรค์ โครงการสร้างสรรค์เรื่อง พิจารณา ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานจำนวนทั้งสิ้น 3 ชิ้น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ในระหว่างการสร้างสรรค์ข้าพเจ้าได้พบกับการเรียนรู้ในวิธีการทำงาน ทั้งการวางแผนงาน จนถึงเทคนิคทางศิลปะต่างๆ และได้รู้จักอุปสรรคปัญหาใหม่ๆ ให้ได้แก้ไขซึ่งถือเป็นการพัฒนาตนเองทั้งทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพซึ่งมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนในสาขาวิชาศิลปะ

โครงการสร้างสรรค์ “พิจารณา” เป็นผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยที่แสดงให้เห็นถึงห้วงเวลาการเติบโตของแต่ละชีวิตได้สลายรูปร่างเดิมไปที่ละเล็กละน้อย จนเมื่อมองย้อนกลับไปจึงพบว่าความวัยเยาว์ได้แปรเปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ เจริญจานหรือมนุษย์ การเติบโต การดำรงอยู่ของชีวิตหนึ่งมาจากชีวิตอื่นที่ดับสลายไป การใช้ชีวิตจึงเป็นเครื่องยืนยันการมีตัวตนอยู่จริง โดยข้าพเจ้าได้ลดตัดทอนและสร้างสรรค์รูปทรงขึ้นใหม่ผ่านวัสดุที่สะท้อนให้รู้สึกถึงเรื่องราวของกาลเวลา การเดินทางของวัสดุอย่างมีที่มาที่ไป ผ่านกระบวนการเลือกและได้นำวัสดุเหล่านั้นมาสร้างสรรค์ผลงานซึ่งถ่ายทอดให้เห็นถึงความจริงในห้วงเวลาของธรรมชาติ ความจริงในช่วงเวลาของชีวิตมนุษย์อันต้องพบเจอกับการเกิดดับเป็นเรื่องธรรมดา ข้าพเจ้าได้ตั้งคำถาม หาคำตอบกับรูปทรงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นผ่านรูปทรงของวัตถุที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยเพิ่มลดตัดทอนผสมผสานรูปทรงดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความจริงในการดำรงชีวิต เป็นแรงเหนี่ยวนำจิตใจให้ค้นหาความเป็นจริงของการใช้ชีวิตอย่างมีสติ ระลึกถึงความไม่เที่ยงแท้ของร่างกาย อันเป็นความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ซึ่งเป็นเหตุให้ข้าพเจ้ารู้จักคิดและพิจารณาสิ่งของรอบตัว รวมไปถึงร่างกายของตนจนถึงการใช้ชีวิตในแต่ละช่วงวัน มนุษย์ต้องการความสุขมีหน้าที่การงานที่ก้าวหน้า มีเวลาของการพักผ่อนหลับนอนที่ดี สิ่งเหล่านี้ที่แท้จริงคืออะไร เป็นคำถามซึ่งข้าพเจ้าได้ค้นหาคำตอบไว้ในผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ โดยข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดแนวความคิด อารมณ์ความรู้สึกอันสะท้อนจากจิตใจผ่านการพิจารณาให้เห็นความจริงแท้

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการสร้างสรรค์เรื่อง พิจารณา จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ดู ผู้อ่านไม่มากก็น้อย และข้าพเจ้าจะนำประโยชน์ ความรู้ที่ได้รับ รวมถึงประสบการณ์มาใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาตนเองในการเรียนการสอนในสาขาวิชาอันเกี่ยวข้องกับศิลปะต่อไป

บรรณานุกรม

- กมล ทัศนัญชลี. (2548). **นิทรรศการเชิดชูเกียรติ ศิลปินแห่งชาติ กมล ทัศนัญชลี ในวาระอายุครบ 60 ปี.** (สุจิตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรกฎ งานวงศ์พาณิชย์. (2557). **ตำราวิทยาการกระดูกทางสัตวแพทย์.** เชียงใหม่ : สยามพิมพ์นานาชาติ. กรมศิลปากร. (2556). **ประชุมวรรณคดีเรื่องพระพุทธบาท.** กรุงเทพฯ : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- ชลูด นิมเสมอ. (2532). **การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด. _____ . (2544). **องค์ประกอบของศิลปะ.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร, หอศิลป์. (2548). **เท้า-รอยเท้า : โครงการศิลปกรรมไทยร่วมสมัย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2548-2549.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- น. ณ ปากน้ำ. (2537). **จิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทย วัดพระเชตุพนฯ.** กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- นันทนา ชุติวงศ์. (2533). **รอยพระพุทธบาทในศิลปะเอเชียใต้และเอเชียอาคเนย์.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- บุญเดือน ศรีวรรณ. (2542). **สมุดข่อย.** กรุงเทพฯ: โครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย.
- พิษณุ ศุภนิมิตร. (2562). **มะเร็ง มาเล็ง.** (สุจิตร์) นิทรรศการศิลปะและบทกวีมีรูป. กรุงเทพฯ: หอศิลป์ ณ บ้านเจ้าพระยา.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์. (2555). **Thai art Exhibition 36 year anniversary Thai Art department.** กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง. มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ. (2555). **ทศวรรษที่ 3 จิตรกรรมบัวหลวง.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ.
- วรรณกวี โพธิ์. (2556). **รอยพระพุทธบาทในศิลปะร่วมสมัยไทย : กรณีศึกษา พิชัย นิรันต์ และ พัตยศ พุทธเจริญ.** วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาทฤษฎีศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิราภรณ์ สุวดีปฐมพงศ์. (2552). **ประเด็นใหม่ : ระบบการวางลายมงคลบนรอยพระพุทธบาทในประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 ถึงพุทธศตวรรษที่ 24.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ศิลปะ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สันต์ สารากรบริรักษ์. (2545). **ชีวิตและงาน สันต์ สารากรบริรักษ์.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สันติ เล็กสุขุม. (2557). **ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (ฉบับย่อ) : การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่างในศาสนา.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ. _____ . (2555). **คุยกับงานช่างไทยโบราณ.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

สุชา ศิลปชัยศรี. (2560). “พระพุทธรูปในจิตสำนึก” รายงานการประชุมวิชาการและเสนอ
ผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ระดับชาติและนานาชาติ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ครั้งที่
10 “บูรณาการศาสตร์และศิลป์” ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม. 23-25 มกราคม 2560, หน้า c8-15.

หอสมุดแห่งชาติ. สมุดภาพพระพุทธรูปที่ด้วยภาพลายลักษณะพระพุทธรูป. หมวดตำราภาพ
เลขที่ 49.

อนุโรจน์ จันทรโพธิ์ศรี. (2553). กองผ้าห่อศพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

อำพล คมขำ. (2548). แนวคิดที่เหมือนคล้ายและแตกต่างของรอยพระพุทธรูปในงานจิตรกรรม
ฝาผนังกับงานประติมากรรมสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศิลปมหาบัณฑิต
สาขาทฤษฎีศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ สกุล นายสุชา ศิลปชัยศรี
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้
86 ถนนตรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 867 0962
e-mail: sucha.sil@rmutr.ac.th
4. ประวัติการศึกษา
ปริญญาโท ศิลปมหาบัณฑิต (ศิลป์ไทย)
คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาตรี ศิลปบัณฑิต (ศิลป์ไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2
คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
การจัดการหอศิลป์, การอนุรักษ์ศิลปกรรม

6. ประวัติการสร้างสรรค์และงานวิชาการ

เกียรติประวัติ

- 2551 - เกียรติบัตร นักศึกษาผู้สร้างชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2550 - รางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง จิตรกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 29
- รางวัลสนับสนุนโดยธนาคารกรุงไทย รางวัลที่ 2 การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53
- รางวัลทุนการศึกษา (ประเภทภาพถ่าย) Young Thai Artist Award 2007
- 2549 - รางวัลที่ 3 เหรียญทองแดงบัวหลวง จิตรกรรมร่วมสมัย ครั้งที่ 28
- รางวัลสนับสนุนโดยธนาคารกรุงไทย รางวัลที่ 2 การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 52
- รางวัลดีเด่น ศิลปกรรม "นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต" TOSHIBA ครั้งที่ 18
- 2548 - ร่วมเขียนภาพ จิตรกรรมประดับผนังอาคาร สนามบินสุวรรณภูมิ
- ร่วมเขียนภาพปฏิทิน พุทธประวัติ บ.กนกสิน ปี พ.ศ.2549
- 2545 - รางวัลชมเชย การประกวดภาพศิลปะ ครั้งที่ 7 "ความซื่อสัตย์" สถาบันปริดิพนมยงค์
- รางวัลชมเชย มหกรรมจิตรกรรม (สีน้ำ) สวนสมเด็จย่า
- 2544 - รางวัลชมเชย การประกวดวาดภาพโปสเตอร์ รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- รางวัลที่ 2 วาดภาพสีน้ำ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- รางวัลที่ 2 การประกวดวาดภาพพระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- 2543 - รางวัลที่ 2 วาดเส้นหุ่นนิ่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- 2541 - รางวัลที่ 2 การประกวดออกแบบการ์ดเชิญ โรงเรียนทวีธาภิเศก

การแสดงผลงานสร้างสรรค์และงานวิชาการ

- 2562
- บริการวิชาการ การทำกระดาษช่อย ฌ ภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรมฯ ม.ศิลปากร นครปฐม
 - บริการวิชาการ สมุดทำมือและภาพพิมพ์สีเทียน ฌ หอสมุดแห่งชาติ กาญจนบุรี
 - ร่วมแสดงนิทรรศการ International Art Festival Workshop 14 (2019) ฌ วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ
 - ร่วมแสดงนิทรรศการ “ร่างความคิด” ฌ วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ
- 2561
- ร่วมสร้างสรรค์และแสดงผลงานศิลปะในพื้นที่คลองบางมด Local Artist, BangMod Canal international Art Project in Communities, Bangkok Biennale, BangMod Festival.
 - การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมเดี่ยว “สัจจะทำ” ฌ หอศิลป์กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ
 - ร่วมแสดงงานนิทรรศการ "ไทยจำ" ศิลปินกลุ่มเสียดุ ศิษย์เก่ารุ่น 60 ภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรมฯ ม.ศิลปากร
 - ร่วมแสดงนิทรรศการ International Art Festival Workshop 13 (2018) ฌ วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ
 - บริการวิชาการ สมุดทำมือ, การทำกระดาษช่อย-สมุดช่อย ฌ หอศิลป์จามจุรี
 - บริการวิชาการสมุดทำมือ ฌ คลองบางมด ในงาน BangMod Festival 3
 - ทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรม ปีงบประมาณ 2562 มทร.รัตนโกสินทร์
- 2560
- ร่วมแสดงผลงานสร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 10 ฌ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
 - ร่วมแสดงนิทรรศการ International Art Festival Workshop 12 (2017) ฌ วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ
 - วิทยากรบรรยายพิเศษ สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรม ฌ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
 - ทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรม ปีงบประมาณ 2561 มทร.รัตนโกสินทร์

2559

- ร่วมแสดงงานจิตรกรรมบัวหลวง เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- วิทยากรบรรยายพิเศษ การจัดทำหนังสือเด็ก ณ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มรภ.สวนสุนันทา กรุงเทพฯ
- วิทยากรบรรยายพิเศษ กิจกรรมสมุดทำมือและการ์ด ณ ศูนย์วิทยบริการ
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มรภ.สวนสุนันทา กรุงเทพฯ
- วิทยากรบรรยายพิเศษ สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรม ณ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงนิทรรศการ International Art Festival Workshop 11 (2016)
ณ วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงานสร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 9
ณ หอศิลป์สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

2558

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ไทย-จีน 2015 ณ วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ
- กรรมการตัดสินผลงาน การประกวดคอมพิวเตอร์ ครั้งที่ 1 ซิเคด้ามาร์เก็ต หัวหิน
- ร่วมแสดงงานสร้างสรรค์ นิทรรศการ "เรื่องเก่าเล่าใหม่" ณ หอศิลป์จามจุรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ
- วิทยากร โครงการครอบครัวหนังสือ มุลนิธิวิชาหนังสือ
ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพฯ
- วิทยากร โครงการสี่สรรค์สร้างโลก อุทยานการเรียนรู้ TK park กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงานสร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 8
ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

- 2557 - วิทยากรรับเชิญในโครงการพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชุมชนฯ เฉพาะกาล
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ร่วมแสดงนิทรรศการ โครงการแก่นสารจากแกนศิลป์
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- นิทรรศการกลุ่มทิวทัศน์ทะเล “SEE-SEA” ณ โรงแรมพูนัมกรุงเทพจี
- 2556 - วิทยากรบรรยายพิเศษ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 6
ณ หอศิลป์สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- วิทยากร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การอนุรักษ์กับงานนิทรรศการศิลปะ ครั้งที่ 2
ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ
- 2555 - ร่วมแสดงงานนิทรรศการ 36 ปีภาควิชาศิลป์ไทย
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- วิทยากร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การอนุรักษ์กับงานนิทรรศการศิลปะ
ณ หอศิลป์สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- นำเสนอบทความเรื่องการอนุรักษ์ศิลปกรรมบนกระดาษ
งานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศิลปากร km day ณ หอศิลป์ คณะจิตรกรรมฯ
มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- คณะอนุกรรมการร่างหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางด้านอนุรักษ์ศิลป์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ร่วมแสดงงานนิทรรศการ ทศวรรษที่ 3 จิตรกรรมบัวหลวง
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- 2554 - ศึกษาดูงานอนุรักษ์ศิลปะ Centre for Cultural Materials Conservation
(CCMC) University of Melbourne ประเทศออสเตรเลีย

- 2553 - ร่วมแสดงงาน จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 32
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- นิทรรศการกลุ่ม “ไท-ไทย” ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
- ร่วมแสดงงานสร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 3
ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- 2552 - นิทรรศการกลุ่ม “วิถีแห่งความเป็นไทย”
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน “บัวแก้วสำราญศิลป์สุนทรีย์ไทย”
ณ กระทรวงต่างประเทศ กรุงเทพฯ
- 2551 - ร่วมแสดงงาน ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54
- ร่วมแสดงงาน จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 30
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงานศิลปนิพนธ์ ระดับศิลปบัณฑิต ปีการศึกษา 2550
ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ
- 2550 - ร่วมแสดงจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 9 ณ หอศิลป์เจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 29
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- 2549 - ร่วมแสดงงาน อมตะ ครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์เจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงภาพ คัดลอกจิตรกรรมฝาผนัง วันพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 28

- ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 52 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
 - ร่วมแสดงงาน ศิลปกรรมนำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต TOSHIBA ครั้งที่ 18 ณ หอศิลป์เจ้าฟ้า
- 2548 - ร่วมแสดงงาน ย้อนรอยโบราณวิจิตร สุวีจิตรศิลป์
- ณ หอศิลป์คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
- ร่วมแสดงงาน วัตถุประสงค์-ศิลปะแห่งรุ่งอรุณ ณ หอศิลป์ไกรจิตร กรุงเทพฯ
 - ร่วมแสดงงาน กลางแจ้ง SU FESTIVAL ณ บ่อมพระสมุร กรุงเทพฯ
 - ร่วมแสดงงาน "เอกศิลป์ไทย" ภาควิชาศิลป์ไทย
- ณ หอศิลป์ คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน กลางแจ้ง ถนนสายศิลปะ - ดนตรี
- ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
- 2543-2545 - ร่วมแสดงงานประจำปี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา กรุงเทพฯ
- ร่วมแสดงงาน นิทรรศการภาพเขียนทิวทัศน์ สีน้า
- ณ พระที่นั่งพิมานจักรี พระราชวังพญาไท กรุงเทพฯ